

Generalitat
de Catalunya

Procés participatiu vinculat a l'Agenda Estratègica del Pirineu

Informe de resultats

Final

Desembre 2022

participa.gencat.cat

Unitat impulsora del procés participatiu

Departament de Territori de la Generalitat de Catalunya

Unitat que acompanya

Direcció General de Participació Ciutadana i Processos Electorals

Empresa que redacta l'informe i dinamitzadora

RAONS PÚBLIQUES SCCL

Índex

1. INTRODUCCIÓ	5
1.1. Antecedents i context	6
1.2. Objectius del procés participatiu	6
2. PLANTEJAMENT DEL PROCÉS PARTICIPATIU	7
2.1. Plantejament metodològic	7
2.2. Fases del procés	8
2.2.1. Fase 1: Recollida d'idees de projectes transformadors i síntesi	8
2.2.2. Fase 2: Priorització i concreció dels grans projectes transformadors	8
2.2.3. Fase 3: Retorn	9
3. ASSISTÈNCIA I PERSONES PARTICIPANTS	10
3.1. Dades generals de participació	10
3.1.1. Nombre d'assistències per sessions	10
3.1.2. Participació per gènere	11
3.1.3. Participació per sector	11
3.1.4. Participació per territori	12
3.2. Llistat d'entitats participants	13
4. RESULTATS DEL PROCÉS	15
4.1. Dades sobre les aportacions en les sessions	15
4.1.1. Nombre d'aportacions per eix temàtic	15
4.1.2. Nombre d'aportacions per idees de projectes	15
4.2. Visió de futur	16
4.3. Síntesi i priorització d'idees de projectes	17
4.3.1. Criteris de priorització	17
4.3.2. Priorització	18
4.4. Grans temes claus o projectes per a la transformació del Pirineu	20
4.4.1. Llista resultant dels grans temes o projectes transformadors	20
4.4.2. Quadre resum: concreció dels projectes transformadors	20
4.5. Concreció dels temes claus o projectes transformadors	21
4.5.1. GRAN TEMA CLAU Núm. 1: Sector primari innovador 4.0	21
4.5.2. GRAN TEMA CLAU Núm. 2: La gestió forestal sostenible, un motor econòmic real al Pirineu	25
4.5.3. GRAN TEMA CLAU Núm. 3: Habitatge per als pirinencs i les pirinenques	27
4.5.4. GRAN TEMA CLAU Núm. 4: Pirineu territori de coneixement	29
4.5.5. GRAN TEMA CLAU Núm. 5: Mobilitat integrada i interconnectada	31
4.5.6. GRAN TEMA CLAU Núm. 6: Pirineu connectat al món: cobertura a tot el territori	34
4.5.7. GRAN TEMA CLAU Núm. 7: Impuls del servei a les persones	35
4.5.8. GRAN TEMA CLAU Núm. 8: Un model turístic sostenible, integral i regeneratiu	37

Procés participatiu: Agenda Estratègica del Pirineu

Informe final de resultats

Desembre 2022

4.5.9 GRAN TEMA CLAU Núm. 9: El Pirineu, un gran pavelló a cel obert: xarxa descentralitzada de centres i espais d'alt rendiment esportiu	39
4.5.10 Promoció empresarial i industrial - GRAN TEMA CLAU Núm. 10	39
4.5.11 - GRAN TEMA CLAU Núm. 11: El Pirineu, nou pol d'atracció cultural per a la creació	40
4.5.12 GRAN TEMA CLAU Núm. 12: Impuls de l'eficiència energètica i reciclatge, aprofitant els recursos locals	40
4.5.13 GRAN TEMA CLAU Núm. 13: Reserva de la Biosfera Transfronterera del Parc Pirinenc de les Tres Nacions	41
5. CONCLUSIONS	42
6. IMATGES DEL PROCÉS	45
7. ANNEXOS	49

1. INTRODUCCIÓ

El Departament de Territori de la Generalitat de Catalunya promou un procés de participació per a l'elaboració de l'Agenda Estratègica del Pirineu. Aquest procés vol obrir espais i canals de participació per tal que les persones participants puguin proposar els grans temes que esdevindran claus pel desenvolupament sostenible del territori.

El present informe presenta els resultats del procés de participació implementat entre els mesos de juliol i novembre de l'any 2022. Durant aquest temps, mitjançant tallers sectorials i territorials, s'han identificat els grans temes o projectes transformadors necessaris per al desenvolupament del Pirineu, s'han prioritzat aquestes primeres aportacions i s'han concretat en un llistat d'accions que ajudaran a definir i especificar els grans àmbits temàtics sobre els quals cal actuar.

En total s'han recollit 224 aportacions en els tallers sectorials, amb les quals el grup assessor ha fet una síntesi de 17 grans temes o projectes transformadors. Aquest primer llistat s'ha revisat, sintetitzat i corregit amb les persones participants dels tallers territorials, tancant amb la concreció de 13 grans àmbits temàtics o projectes transformadors i la seva priorització.

La participació durant tot el procés ha estat equilibrada. La participació de les entitats de la societat civil ha estat força rellevant en els tallers sectorials, fent la tasca d'identificació i proposta dels grans temes i projectes transformadors del Pirineu. Els agents de l'administració pública del territori han estat claus en els tallers territorials, amb la tasca de la concreció i priorització dels projectes finals.

Aquest document presenta en primer lloc el context i antecedents del projecte, en segon el plantejament metodològic, en tercer el resum de les dades de participació, en quart el marc de continguts del procés i, per últim, es fa la síntesi dels grans àmbits temàtics o projectes transformadors amb la seva priorització, contingut i accions a desenvolupar a partir de totes les propostes recollides.

A la part final es recullen les imatges del procés, es presenten les conclusions del procés participatiu i s'adjunten, com a annexos, els enllaços de les actes de totes les sessions desenvolupades en les quals es basa aquest informe.

1.1. Antecedents i context

El 31 de maig de 2022 l'aleshores Departament de la Vicepresidència i de Polítiques Digitals i Territori va presentar al Consell Executiu el document d'inici de l'elaboració de l'Agenda Estratègica del Pirineu. Aquest document és un resum d'idees i propostes que ha de permetre iniciar el procés de debat i elaboració d'un instrument útil i viu al servei del desenvolupament del territori.

L'Agenda Estratègica del Pirineu pretén consensuar amb els agents del territori alguns projectes amb una gran capacitat transformadora, que generin il·lusió, i que afrontin els principals reptes que té el territori pirinenc en matèria de desenvolupament socioeconòmic sostenible. No aspira ser un pla estratègic amb centenars d'accions, sinó que aposta per concretar i executar uns pocs projectes, d'ampli abast territorial i temàtic.

El procés participatiu de l'Agenda Estratègica del Pirineu ha de servir per identificar els principals reptes que té el territori pirinenc, recollir propostes de projectes d'abast pirinenc amb una gran capacitat transformadora, i seleccionar quines d'aquestes propostes són les prioritàries i més adequades.

Objectiu estratègic de l'Agenda:

- Potenciar el futur del Pirineu sobre la base de situar les persones al centre del debat, garantint-ne la sostenibilitat econòmica i ambiental i la digitalització, com a motors de desenvolupament.
- Empoderar la ciutadania per decidir el futur del territori.
- Garantir l'arrelament de la població al territori a través de potenciar la possibilitat de treballar-hi dignament i poder-hi construir el projecte vital.
- Garantir els serveis bàsics com la sanitat o l'ensenyament, el lleure, la conservació de l'entorn i l'adequació de les infraestructures bàsiques del Pirineu.

1.2. Objectius del procés participatiu

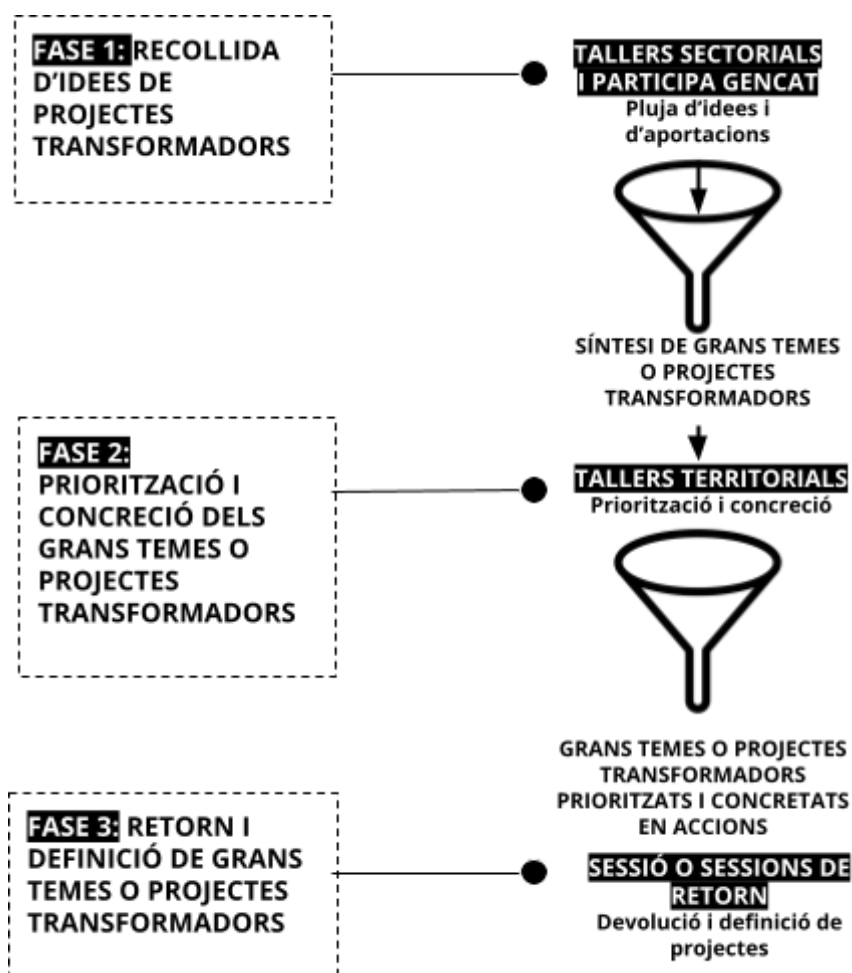
- Facilitar que la ciutadania participi en el plantejament del futur del territori.
- Identificar els principals reptes (i les potencialitats) que té el territori pirinenc.
- Recollir propostes de projectes amb gran capacitat transformadora.
- Seleccionar quines propostes de projectes són les prioritàries i adequades.

2. PLANTEJAMENT DEL PROCÉS PARTICIPATIU

2.1. Plantejament metodològic

Aquest procés ha estat dissenyat per desenvolupar-se en tres fases:

- Una fase inicial per recollir una primera pluja d'idees dels grans temes o idees de grans projectes transformadors segons els criteris de l'Agenda del Pirineu.
- Una segona fase per a la prioritització i concreció dels grans projectes transformadors.
- I, per últim, una tercera fase per fer el retorn de resultats del procés.

2.2. Fases del procés

2.2.1. Fase 1: Recollida d'idees de projectes transformadors i síntesi

L'objectiu és recollir aportacions sobre projectes que tinguin rellevància pel desenvolupament del Pirineu, i fer una síntesi dels grans temes claus o projectes transformadors que representen.

Accions desenvolupades:

- Reunió amb referents del grup assessor.
- Preparació d'un marc de continguts amb el relat i els eixos del procés.
- Preparació del portal Participa Gencat.
- Disseny del plantejament general del procés participatiu.
- Disseny i plantejament dels guions metodològics de les sessions sectorials-virtuals.
- 4 tallers sectorials:
 - Medi ambient i sostenibilitat
 - Desenvolupament econòmic i innovació
 - Mobilitat i connectivitat
 - Persones i governança
- Sistematització dels tallers sectorials i actes.
- Síntesi de les aportacions recollides.

Resultats:

- Marc de contingut dels temes de l'Agenda del Pirineu.
- Quatre informes-acta dels tallers sectorials.
- Llistat amb la síntesi dels grans temes o projectes transformadors del Pirineu.

2.2.2 Fase 2: Priorització i concreció dels grans projectes transformadors

L'objectiu és prioritzar els grans àmbits temàtics o projectes transformadors i treballar, des d'una mirada local-global i aplicant els criteris dels projectes transformadors, les accions concretes per a la seva definició.

- Reunió amb referents del grup assessor.
- Disseny i plantejament dels guions metodològics de les sessions territorials-presencials.

Procés participatiu: Agenda Estratègica del Pirineu

Informe final de resultats

Desembre 2022

- 4 tallers sectorials:
 - Taller en el municipi de Pont de Suert.
 - Taller en el municipi de Tremp.
 - Taller en el municipi de Puigcerdà.
 - Taller en el municipi de Berga.
- Sistematització dels tallers territorials i actes.
- Síntesi de les aportacions recollides i informe final.

Resultats:

- 4 actes dels tallers territorials.
- Informe final.

2.2.3 Fase 3: Retorn

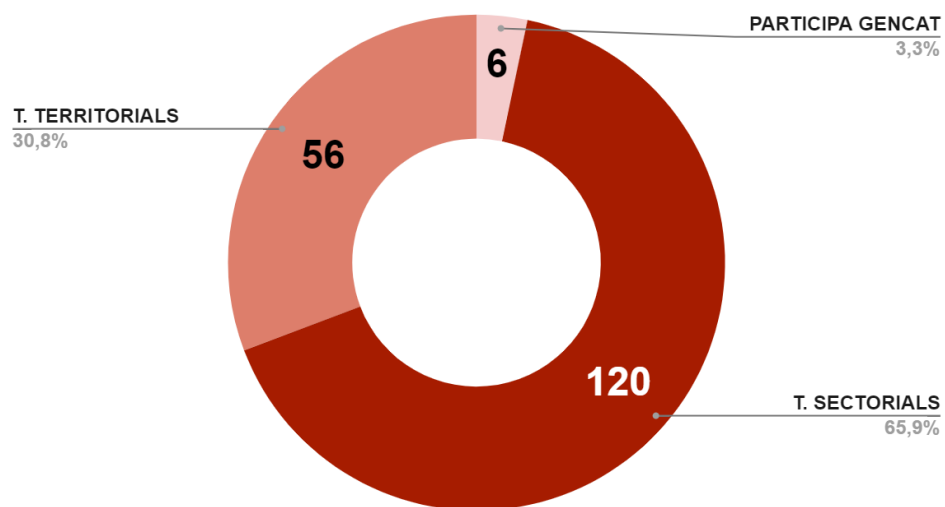
L'objectiu és fer una devolució dels grans àmbits temàtics o projectes transformadors als quals s'ha arribat amb el procés participatiu, el seu contingut i les concrecions. A més, que els agents vinculats a cada tema puguin revisar, precisar i activar aquests projectes.

3. ASSISTÈNCIA I PERSONES PARTICIPANTS

3.1. Dades generals de participació

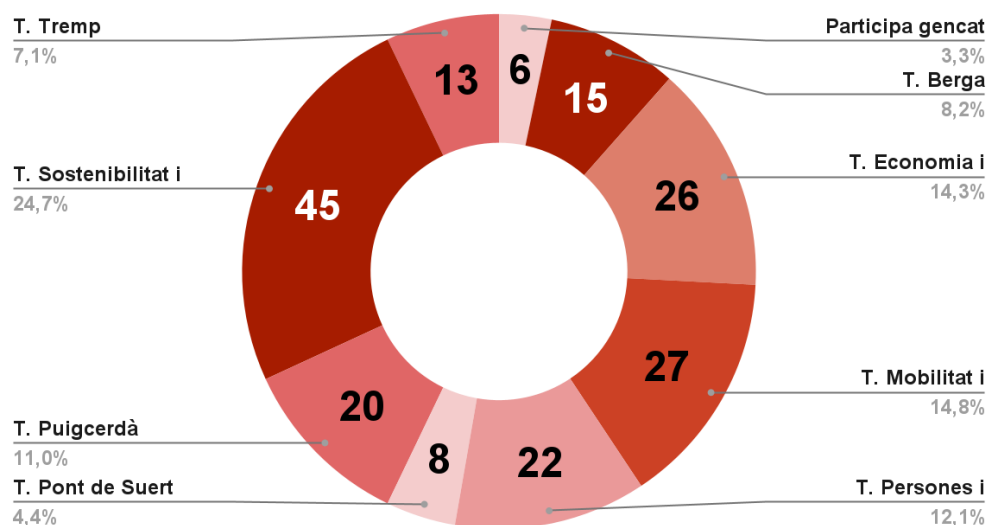
Font: Base de dades de les inscripcions i registre d'assistència a les sessions.

TOTAL **182** ASSISTÈNCIES* DE **126** PERSONES

(*) Suma total de les assistències a les sessions

3.1.1. Nombre d'assistències per sessions

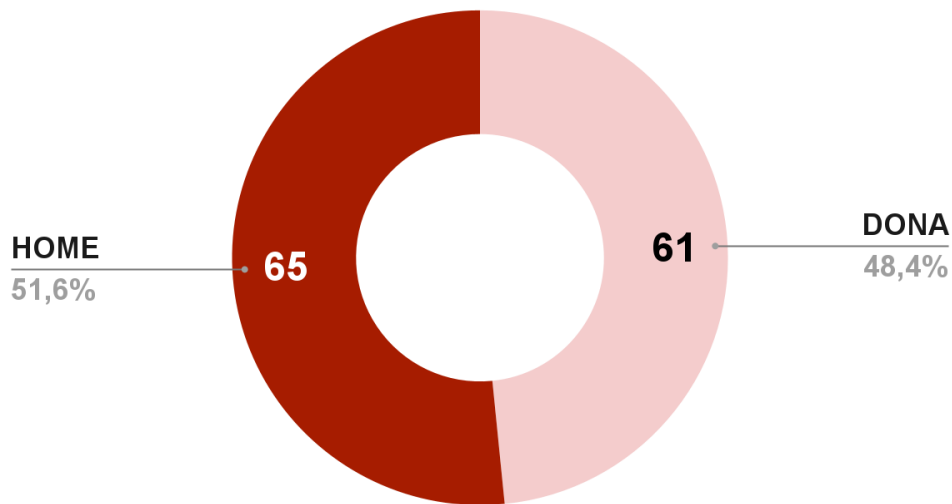
Procés participatiu: Agenda Estratègica del Pirineu

Informe final de resultats

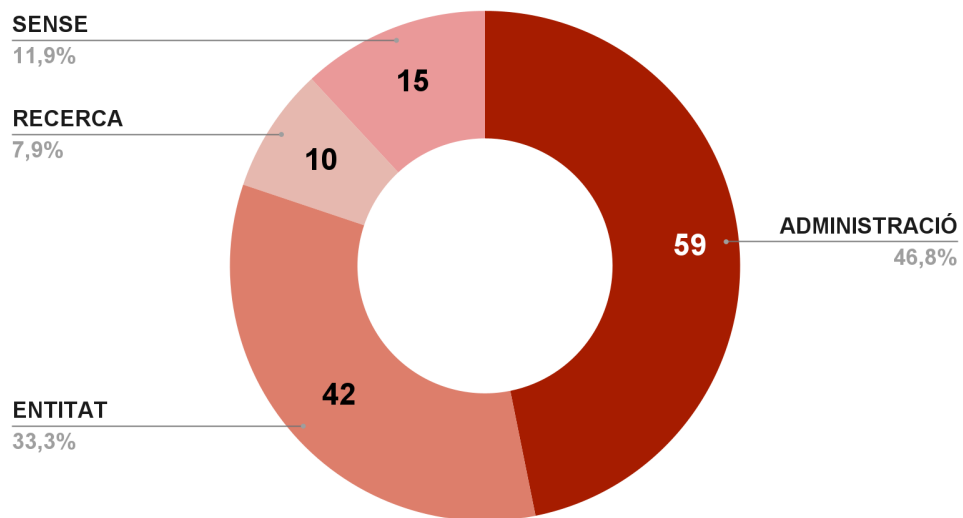
Desembre 2022

3.1.2. Participació per gènere

(home, dona, no binari)

3.1.3. Participació per sector

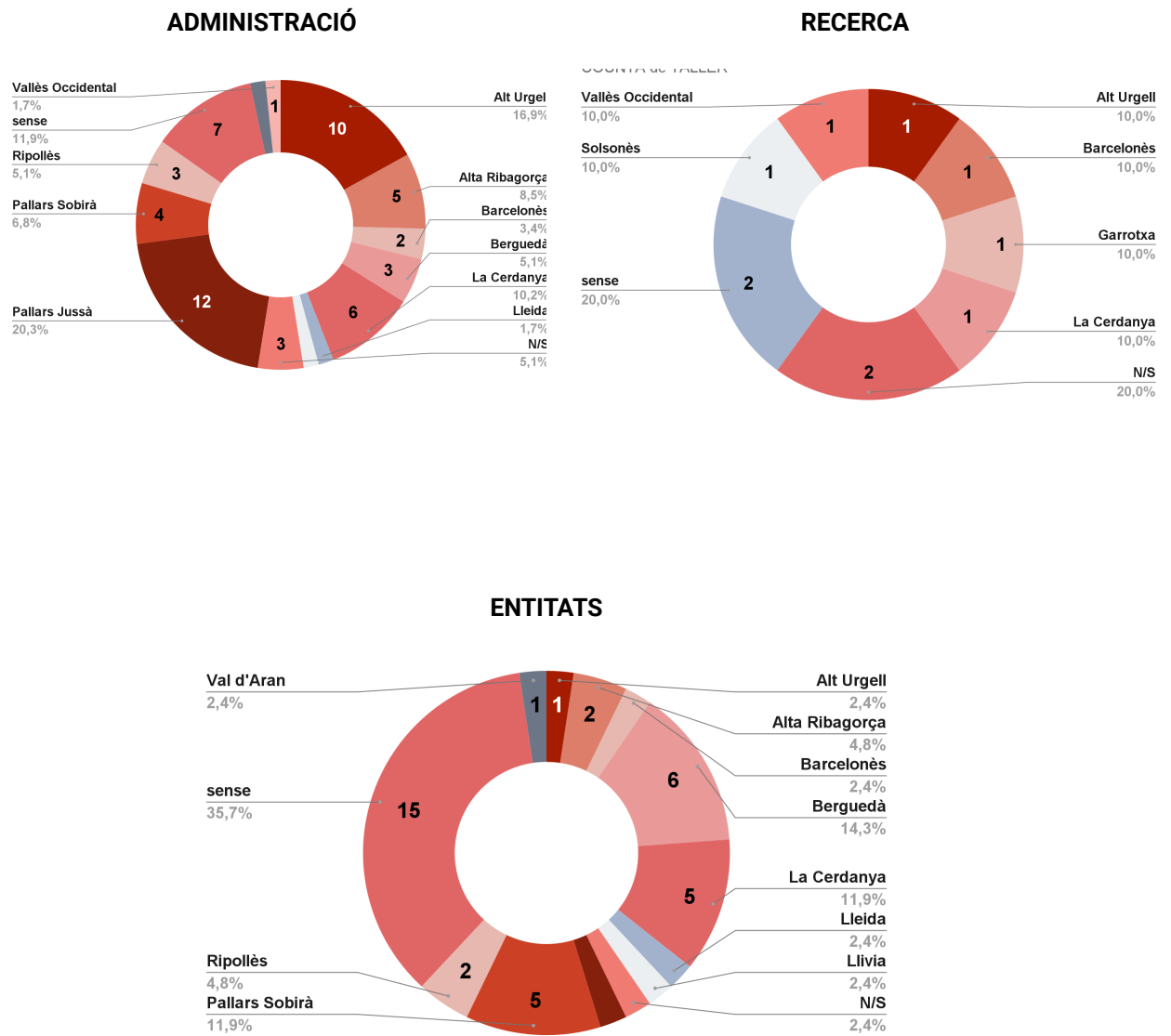

Procés participatiu: Agenda Estratègica del Pirineu

Informe final de resultats

Desembre 2022

3.1.4. Participació per territori

Procés participatiu: Agenda Estratègica del Pirineu

Informe final de resultats

Desembre 2022

3.2. Llistat d'entitats participants

Font: Inscripcions i registre assistències a les sessions.

ADMINISTRACIÓ PÚBLICA		
Aeroports de Catalunya	Consell Comarcal de l'Alt Urgell	Departament Territori Generalitat
Agència de Desenvolupament del Ripollès	Consell Comarcal de l'Alta Ribagorça	Esquerra Republicana
Agència de Salut Pública Alt d'Urgell-Cerdanya	Consell Comarcal de La Cerdanya	Estratègies Creatives per a la Dinamització Local
Agència Ripollès Desenvolupament	Consell Comarcal del Berguedà	Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran-IDAPA
Ajuntament de Castell del Mur	Consell Comarcal del Pallars Jussà	Parc del Segre S.A.
Ajuntament de Berga		Parc Natural de l'Alt Pirineu
Ajuntament de Llívia	Consell Comarcal del Ripollès	Parc Natural del Cadí - Moixeró
Ajuntament de Tremp	Consell Comarcal del Pallars Jussà	Parlament de Catalunya
Ajuntament de Tuixent	Consorti Alt Urgell Cerdanya	Secretaria de Polítiques Digitals
Ajuntament Vall de Boí	Consorti GAL Alt Urgell-Cerdanya	Serveis Territorials - Educació
Ajuntament Castell del Mur	Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural- DACC	Xarxa Museus Pirineu
CatSalut	Departament de Presidència Generalitat	

RECERCA		
Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya	Institut d'Estudis Ceretans	Universitat de Girona-UdG
Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona-UAB	Programa Pirineu Catalunya	Universitat de Barcelona-UB

ENTITATS		
AAVV Pedra	Conselh Generau d'Aran - Torisme	Leader Ripollès
Associació ACCIÓ	Consorti Leader Pirineu Occidental Ecomuseu Vall d'Àneu	Montanyanes - Estratègies creatives per a la dinamització local
Associació Comarcal d'Empresaris del Berguedà - ACEB	Empresariat Cerdanya	Pallars Actiu, SA
Arquitectes Cerdanya	Espai TRes	Patronat de Turisme de la Diputació de Lleida
Associació Ceretània	Integra Pirineu	Ramat de Camins

Procés participatiu: Agenda Estratègica del Pirineu

Informe final de resultats

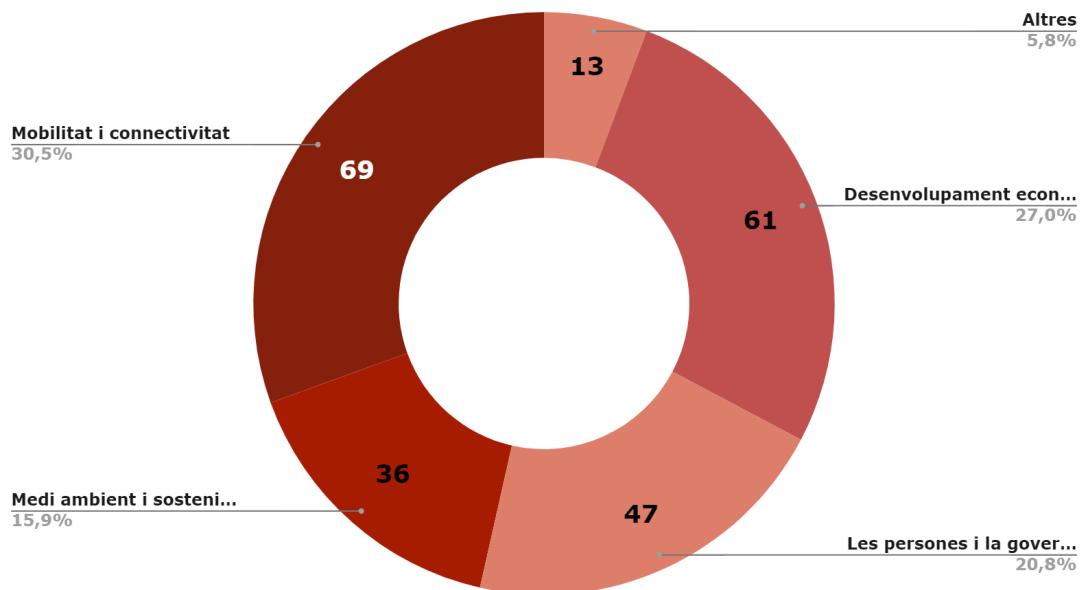
Desembre 2022

Club Golf Ribagorça	ESPOT COWORK	Empresa Rasos de Peguera
Associació Catalana de Guies de Pesca	Fundació I2cat	Taula de Camins
Associació d'hotelers de la Cerdanya	Garsineu edicions	Tot Nòrdic
Associació Leader Ripollès Ges Bisaura	Berga Camp Independent	Turisme Cerdanya
Unió de Pagesos	Vilalleb	Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya-Central - ADRCAT

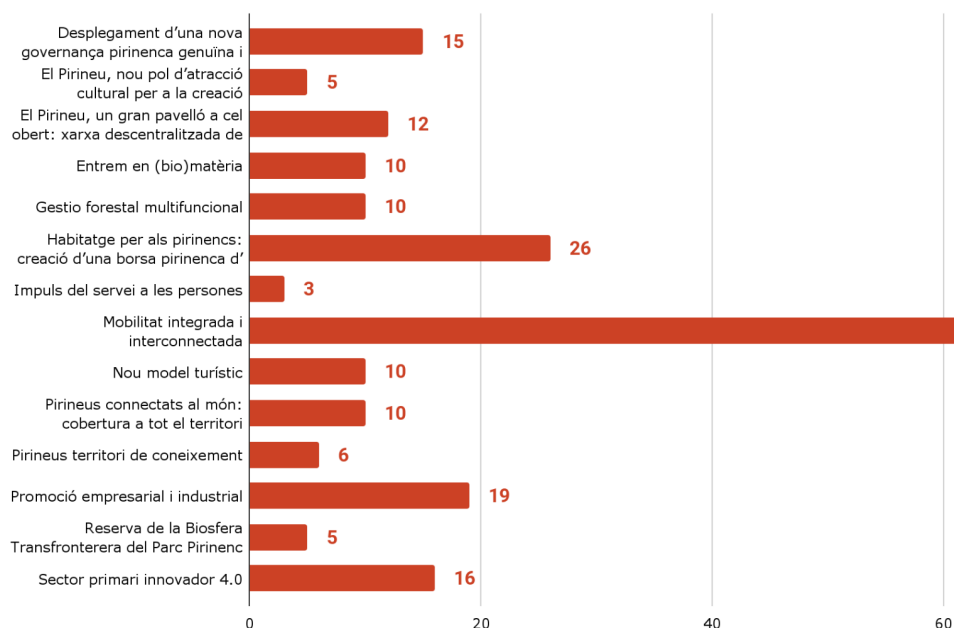
4. RESULTATS DEL PROCÉS

4.1. Dades sobre les aportacions en les sessions

4.1.1. Nombre d'aportacions per eix temàtic

4.1.2. Nombre d'aportacions per idees de projectes

4.2. Visió de futur

Font: Dinàmica inicial dels 4 tallers sectorials. Desenvolupament de les propostes recollides en el capítol 3.1 de les actes annex 1.

Mobilitat i connectivitat

Millora de l'**ACCESSIBILITAT I CONNEXIÓ** entre territoris, **COMUNICACIÓ TRANSVERSAL** i millora general de les **COMUNICACIONS TRANSFRONTERERES**. Ampliació i millora de les xarxes ferroviàries, **CONNECTIVITAT DIGITAL** a tot el territori del Pirineu. Millora del **TRANSPORT PÚBLIC INTEGRAT, SOSTENIBLE, INNOVADOR, ADAPTAT i A DEMANDA**. Desenvolupar i millorar la **XARXA DE CAMINS EXISTENTS** i amb valor històric. Desenvolupar la **COMUNICACIÓ AÈRIA** com a recurs per als serveis bàsics i per a la connexió del territori amb altres zones allunyades.

Persones i Governança

Aconseguir **L'ARRELAMENT** de la població garantint **OPORTUNITATS LABORALS** als i les joves, **L'ACCÉS A L'HABITATGE I SERVEIS PÚBLICS** de qualitat i descentralitzats. Aplicar **NOUS MODELS DE GOVERNANÇA MÉS PARTICIPATIUS** i de **COORDINACIÓ MULTINIVELL** des del territori, per al territori, que desenvolupin xarxes territorials per a la governança i la presa de decisions. Desenvolupar **NORMATIVES I LLEIS ESPECÍFIQUES PER AL TERRITORI**, que promoguin gestions conjuntes de serveis i recursos a escala comarcal i territorial.

Sostenibilitat i medi ambient

Gestionar els **BOSCOS** i el **SECTOR PRIMARI INNOVADOR**, per a que esdevinguin elements claus del desenvolupament econòmic sostenible, més enllà del turisme. Afirmar i potenciar la **SINGULARITAT DE LA IDENTITAT PIRENAICA**, dels seus recursos naturals, culturals, com a béns territorials i per al benestar de les persones que hi viuen. Dissenyar un model energètic basat en les **ENERGIES RENOVABLES** i en la **SOBIRANIA ENERGÈTICA**. Promoure la **TRANSICIÓ ECOLÒGICA** cap a una **ECONOMIA SOSTENIBLE** i la **CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT**.

Desenvolupament econòmic i innovació

Esdevenir un referent mundial en **ESPORTS** relacionats amb la natura. Promoure la **INNOVACIÓ ECONÒMICA** fent servir la **BIOECONOMIA I L'ECONOMIA CIRCULAR**. Impulsar el canvi cap a un **TURISME REGENERATIU, DIVERS I DESESTACIONALITZAT**. Potenciar **ESTACIONS DE MUNTANYA 365 dies l'any** i sostenibles. Generar una **XARXA DE RECURSOS CULTURALS PROPIS** del Pirineu. Impulsar **L'INTER COOPERACIÓ TERRITORIAL TRANSVERSAL I L'ENXARXAMENT**. Posar en valor la **SINGULARITAT DEL TERRITORI**.

Crear **CENTRES DE FORMACIÓ I RECERCA** que responguin a les característiques específiques dels municipis del Pirineu.

4.3. Síntesi i priorització d'idees de projectes

4.3.1. Criteris de priorització

Per a la reflexió, síntesi i priorització s'han utilitzat els següents criteris:

- A. Singularitat:** que posin en valor l'àmbit del Pirineu i s'aprofitin els potencials específics d'aquest territori.
- B. Escala pirinenca:** que puguin beneficiar el màxim nombre possible de persones i territoris inclosos en l'àmbit del Pirineu. Que contribueixin en gran mesura a distribuir l'activitat econòmica de forma equilibrada arreu del territori.
- C. Contribució al benestar i al progrés social** dels pirinencs i les pirinenques.
- D. Viabilitat:** que siguin viables tècnicament i econòmica.
- E. Contribució a la lluita contra el canvi climàtic:** i també a la conservació dels serveis ecosistèmics i a la millora de la qualitat ambiental.
- F. Inversió en tendències de futur:** que impulsin sectors que potencialment seran punters i estratègics en les properes dècades.
- G. Potencial multiplicador:** amb una elevada capacitat de generar sinergies, establir complicitats i col·laboracions entre el sector públic i el privat, i que permetin impulsar grans inversions on participin el màxim nombre d'agents possibles.

Procés participatiu: Agenda Estratègica del Pirineu

Informe final de resultats

Desembre 2022

4.3.2. Priorització

Font: Capítol 3.1 de les 4 actes territorials.

Les 224 idees de projectes s'han sintetitzat i corregit en les sessions participatives. En el quadre següent es presenta el llistat de temes claus per al desenvolupament del Pirineu del futur.

S'han prioritzat les principals idees de projectes amb major nombre de votacions segons els quatre tallers territorials. Aquestes idees es ressalten amb una gradació de color gris.

NOM D'IDEES DE PROJECTES	PRIORITZACIÓ				
	Taller 1	Taller 2	Taller 3	Taller 4	TOTAL
Sector primari innovador 4.0	9	16	23	14	62
La gestió forestal sostenible, un motor econòmic real al Pirineu	9	8	15	25	57
Pirineu, territori de coneixement	6	8	17	15	46
Mobilitat integrada i interconnectada	7	7	16	13	43
Habitatge per als pirinencs	8	6	17	11	42
Pirineu connectat al món: cobertura a tot el territori	7	9	23	2	41
Impuls del servei a les persones	6	5	18	10	39
Un model turístic sostenible, integral i regeneratiu	6	0	15	11	32
El Pirineu, un gran pavelló a cel obert: xarxa descentralitzada de centres i espais d'alt rendiment esportiu	6	1	9	8	24
Promoció empresarial i industrial			14	7	21
El Pirineu, nou pol d'atracció cultural per a la creació	1	4	5	6	16
Impulsar comunitats energètiques locals al Pirineu que aprofitin els recursos energètics propis (biomassa, energia solar, energia hidroelèctrica, etc.)	3	6			9
Entrem en (bio)matèria	0	0	2	7	9
Reserva de la Biosfera Transfronterera del Parc Pirinenc de les Tres Nacions	0	0	8	0	8

Pel què fa al tema "**Desplegament d'una nova governança pirinenca genuïna i enfortida**", s'arriba a l'acord que aquest és transversal a tots els projectes, per tant, no es considera per a la prioritització. De manera general, es fan les següents aportacions:

- Creació d'una Assemblea Ciutadana i Comunitària del Pirineu: òrgan, obert i de lliure participació per a totes les persones i entitats del Pirineu, que afavoreixi la relació entre valls i territoris diversos, i funcioni com a ens consultiu previ a l'aprovació de nova normativa o fiscalitat amb impacte directe en el Pirineu.
- Aprofitar la renovació de la Llei de Muntanya, per crear o millorar estructures de governança:
 - Reforçar els consells comarcals per oferir serveis directes als ajuntaments petits.
 - Enfortir l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran – IDAPA – per a que esdevingui una gran agència de suport al desenvolupament sostenible.
 - Preveure espais de participació i codecisió, coordinats pels consells comarcals, dinamitzats de manera professional, i vinculats a diversos sectors estratègics (benestar de les persones, sector primari i producte, promoció econòmica, connectivitat, medi natural, etc.). Que la nova llei permeti regular els espais de participació a nivell comarcal.
- Impuls d'una escola de polítics i administració pública: tot i que ja existeixen organismes que treballen en aquest sentit, caldria formació específica per a municipis de muntanya i fer més pinya o *lobby*. Alhora, cal reflexionar sobre la desafecció respecte a la classe política i la manca de vocacions locals.

4.4. Grans temes claus o projectes per a la transformació del Pirineu

4.4.1. Llista resultant dels grans temes o projectes transformadors

D'aquest procés de priorització i síntesi n'han resultat 13 grans àmbits temàtics o projectes transformadors, en els quals s'han agrupat les aportacions en grans temes i s'han fusionat temes respectant la priorització original.

Una vegada prioritzats els grans àmbits temàtics o idees de projectes, s'ha intentat concretar-los en accions més específiques. Degut a l'escala dels temes plantejats, aquest treball ha resultat en accions que tenen el potencial de consolidar-se en projectes transformadors molt més concrets.

13 Grans temes claus o projectes transformadors del Pirineu

Sector primari innovador 4.0

La gestió forestal sostenible, un motor econòmic real al Pirineu

Habitatge per als pirinencs i les pirinenques

Pirineu, territori de coneixement

Mobilitat integrada i interconnectada

Pirineu connectats al món: cobertura a tot el territori

Impuls del servei a les persones

Un model turístic sostenible, integral i regeneratiu

El Pirineu, un gran pavelló a cel obert: xarxa de centres i espais d'alt rendiment esportiu

Promoció empresarial i industrial

El Pirineu, nou pol d'atracció cultural per a la creació

Impuls de l'eficiència energètica i reciclatge aprofitant els recursos locals

Reserva de la Biosfera Transfronterera del Parc Pirinenc de les Tres Nacions

4.4.2 Quadre resum: concreció dels projectes transformadors

GRANS TEMES O PROJECTES TRANSFORMADORS		CONCRECIÓ EN ACCIONS TRANSFORMADORES			
01	Sector primari innovador 4.0	Creació d'una marca pròpia dels productes dels Pirineus amb denominació d'origen	HUB innovador de productes agraris de muntanya sostenibles	Ramaderia pirinenca 4.0, impuls de noves tecnologies aplicades a la indústria ramadera	Ramaderia extensiva, fem-la viable connectant-la als serveis ecosistèmics
02	La gestió forestal sostenible, un motor econòmic real al Pirineu	Segell de qualitat de la fusta sostenible per a la construcció	El bosc com a espai lúdic d'aprenentatge i de salut	Mancomunitats per a la comercialització dels productes de la gestió dels boscos	
03	Habitatge per als pirinencs	Creació d'una borsa pirinenca d'habitatge de lloguer assequible	Suport a la rehabilitació de cases destinades a 1a residència	Promoció d'habitatges amb models alternatius, per exemple un model cooperatiu	
04	Pirineus territori de coneixement	Xarxa Pirinenca de centres de formació d'oficis (no només d'oficis) que apostin per la singularitat dels Pirineus	Creació de xarxes de "cothinking" i coworking	Universitat dels Pirineus	
05	Mobilitat integrada i interconnectada	Crear una "Autoritat de Transport Pirinenc" que promogui un sistema de gestió del transport públic integrat i sostenible arreu del Pirineu	Eix transversal ferroviari com a via de connexió entre les valls pirinenques	Xarxa de vies ciclables pels fons de valls, per afavorir la mobilitat lenta i sostenible entre els nuclis de població pirinencs	Connexió transfronterera
06	Pirineus connectats al món: cobertura a tot el territori	Implementar la connectivitat digital a tot els Pirineus tant de fibra òptica com de 5G.	Projecte per combatre la bretxa digital		
07	Impuls del servei a les persones	Projecte d'acompanyament integral i descentralitzat a la gent gran "Cada poble un bar-botiga"	Xarxa de petites comunitats integrals de gent gran autònoma als Pirineus.		
08	Nou model turístic.	Vincular la marca dels Pirineus a altres àmbits més enllà del turisme	Els Pirineus, destinació referent en (eco)turisme d'observació de fauna salvatge	Potenciar la xarxa de museus a escala de tots els Pirineus	
09	El Pirineu, un gran pavelló a cel obert: xarxa de centres i espais d'alt rendiment esportiu	"Estació d'Esquí i Muntanya Rasos de Peguera - EEMRP" com a projecte tractor a la comarca del Berguedà			
10	Promoció empresarial i industrial	Suport a la petita empresa del sector primari			
11	El Pirineu, nou pol d'atracció cultural per a creadors i artistes				
12	Impuls de l'eficiència energètica i reciclatge aprofitat els recursos locals	Impulsar comunitats energètiques locals al Pirineu que aprofitin els recursos energètics propis (biomassa, energia solar, energia hidroelèctrica, etc.)	Impulsar un projecte d'aprofitament de la biomassa per afrontar la pobresa energètica	Entrem en (bio)matèria	
13	Reserva de la Biosfera Transfronterera del Parc Pirinenc de les Tres Nacions				

PROJECTES DE GOVERNANÇA

4.5. Concreció dels temes claus o projectes transformadors

Cada gran tema clau o projecte transformador té una escala sectorial i territorial molt extensa, i requereix un programa d'accions o projectes que ho puguin concretar. Per aquest motiu, mitjançant el diàleg amb els i les participants en els tallers territorials, s'han definit amb més detall aquests grans temes claus o projectes transformadors, concretant accions o projectes que caldrà continuar revisant i definint amb l'equip tècnic i els agents corresponent de cada sector.

Per organitzar la informació recollida en el procés, el contingut de cada gran tema clau o projecte transformador es divideix en tres parts:

- Suggeriments per a la millora: són les aportacions recollides principalment en els tallers sectorials virtuals, i que tenen un caràcter general de diagnosi, d'impacte, de preocupacions, o que són propostes de millora del què ja hi ha o es fa.
- Concreció en possibles accions: són les aportacions treballades principalment en els tallers territorials presencials, que intenten ser projectes o intervencions concretes que puguin fer viable el gran tema o projecte transformador.
- Temes transversals: són les aportacions recollides principalment en els tallers territorials presencials, que fan referència a altres grans temes claus o projectes transformadors, que tenen un caràcter transversal, o que es vinculen amb el projecte en qüestió.

4.5.1. GRAN TEMA CLAU Núm. 1: Sector primari innovador 4.0

Font: Propostes de tallers sectorials i capítol 3.2 de les actes dels tallers territorials de Tremp i Puigcerdà.

SUGGERIMENTS PER A LA MILLORA D'AQUEST TEMA CLAU

- Iniciatives privades que ajudin a diversificar l'economia local per tenir impacte social en el treball, desenvolupament, benestar i progrés de les persones. Per exemple, en el sector agroalimentari, d'innovació o en l'aprofitament recursos locals.
- Anàlisi profunda del futur de la ramaderia de muntanya i de les causes de la seva desaparició. Alhora, de les possibles fórmules per abordar el repte del seu manteniment.
- Sistema agrari, ramader i agroalimentari regeneratiu i innovador comarcal. Fomentar la simbiosi industrial en el sector agrari: foment, disposició de recursos econòmics, formatius, centres de recerca, etc.
- Importància de la ramaderia tant com a generació de recursos territorials, com des del punt de vista paisatgístic.

CONCRECIÓ EN POSSIBLES ACCIONS TRANSFORMADORES

Creació d'una marca pròpia dels productes del Pirineu amb denominació d'origen

- Foment del producte local KM 0. Per exemple, la marca de productes agroalimentaris del Ripollès està tractant de vincular-los amb l'hostaleria, a fi de fomentar el coneixement del territori a través d'aquest sector. Es comenta que és molt difícil crear una sola marca, que s'haurien de crear diverses marques certificades a escala comarca, per tal de passar posteriorment a una escala pirinenca en la qual s'haurien de complir altres requisits.
- Creació d'un lobby de la pagesia per situar la marca Pirineu, i fer-ne incidència mediàtica, i pedagogia dels aliments i productes pagesos.
- Implementació d'una xarxa de distribució i venda de productes amb la marca Pirineu (per donar suport especialment als petits productors) amb distribució, botigues virtuals i una marca pròpia amb una imatge unificada.
- Definició d'un model que faciliti i impulsi la producció ecològica versus la producció intensiva d'aliments no ecològics.
- Creació d'un segell de qualitat per a productes del territori, que requereixi menys burocràcia de l'habitual, que sigui un procés fàcil i àgil.
- Aplicació d'estratègies de consum local per afavorir la producció de proximitat i sostenible (promoció i sensibilització sobre el consum de productes locals); i per afavorir un mercat internacional, fent més lucratiu i atractiu el negoci.
- Especialització del territori aprofitant-ne llur especificitat, per crear productes innovadors locals amb projecció global.
- Implementació d'estratègies per a que l'activitat primària i la turística siguin compatibles. Es pot potenciar un projecte en el qual el sector primari esdevingui un àmbit més de destinació turística i en paral·lel impulsar campanyes de sensibilització i informació a la població visitant sobre la cura del territori.

HUB innovador de productes agraris de muntanya sostenibles

- Establiment d'un *hub* de productes agraris sostenibles.
- Creació d'un centre de recerca dels productes agraris de muntanya sostenibles, vinculat al *hub*.
- Estudi de la viabilitat econòmica i rendiment dels diferents conreus ecològics de cereals i lleguminoses.
- Estratègies de diferenciació en alimentació: cultius en alçada, gourmet, marca pròpia, recuperar varietats locals i posar en valor aquestes espècies i cultius.
- Foment d'un turisme descentralitzat i desmassificat per potenciar el sector agrari.

Ramaderia pirinenca 4.0, impuls de noves tecnologies aplicades a la indústria ramadera

- Automatització de processos per facilitar la feina, i en conseqüència afavorir que més gent aposti per treballar en el sector, millorant les jornades laborals equiparables a altres professions. Tecnologia al servei de les persones per a la millora de la qualitat de vida.
- GPS per a la localització dels ramats, etc.
- Sistemes de regadius eficients, plantes de tractament de llenyosos i compostatge, millorar accessos a les muntanyes i controlar la fauna salvatge.
- Creació de centres logístics i de primera transformació.
- Implementació de millores en les condicions, modalitats i infraestructures per fer més eficient la logística per transport en fred. La distribució és una necessitat a resoldre, especialment per a les petites empreses, que no tenen capacitat per si soles de distribuir a punts llunyans o fora del territori.
- Transformació digital i tecnològica. Aquesta transformació ajudaria al relleu generacional, dignificant el sector i fent-lo més atractiu per al jovent, que el percep com a una feina pesada i que requereix molta dedicació de temps.

Ramaderia extensiva, fem-la viable connectant-la als serveis ecosistèmics

- Importància de la ramaderia tant com a generació de recursos territorials com des del punt de vista paisatgístic.
- Solucions basades en la natura, potenciant l'enllaç entre ramaderia extensiva, serveis ecosistèmics i protecció de la biodiversitat en Parcs, i el territori en general (aliança estratègica entre Parcs, altres institucions i ramaders/res en aquests projectes, per respondre a barreres de viabilitat actual i futura de la ramaderia). Aquests projectes haurien de connectar-se a economies locals i/o circulars que valoritzen productes locals (p. ex. llana).
- Projecte que busqui aprofitar les explotacions existents i altres que estan en desús.
- Rèplica dels models de la ramaderia intensiva exitosos, per exemple el de la marca Cadí.

TEMES TRANSVERSALS

Desplegament d'una nova governança pirinenca genuïna i enfortida

- Per dur a terme aquestes idees, no hi ha recursos suficients tal i com estan organitzats actualment. Una via per resoldre la necessitat de recursos pot ser la seva col·lectivització a través de cooperatives de pagesos, que a més faciliten les tasques burocràtiques i administratives, i on les noves tecnologies també poden oferir moltes facilitats, si es fan servir adequadament. Cal implementar i acompanyar una xarxa a través d'un sistema cooperatiu o xarxa d'empreses agroalimentàries de tot el Pirineu per fer més eficient la cadena productiva amb productes sota la marca pròpia del Pirineu.

Procés participatiu: Agenda Estratègica del Pirineu

Informe final de resultats

Desembre 2022

- Impuls d'una Xarxa d'escorxadors. (Actualment tenen petita capacitat).
- Participació del Parlament: Llei de muntanya, model de país.
- Promoció de l'associació entre productors i elaboradors.
- Vincle entre Consells Comarcals, model de pagesia i entitats comarcals.
- Impuls de la cooperació transfronterera i comarcal.
- Aliances entre productors, distribuïdors, administració pública i consumidors.
- Projectes d'articulació de productors del sector primari vinculats a la cadena de producció.
- Estratègia per fer xarxa del sector a escala pirinenca. Invertir en projectes per a l'agrupació de productors locals per enfortir productes, processos, promoció i comercialització. Per exemple, hi ha un associació de productors a La Seu o a l'Alt d'Urgell, o també hi ha una distribuïdora pròpia de la marca Cadí (productes làctics).
- Connexió entre comarques segons productes que funcionen bé com fruites, vinyes, etc. Articular/vincular els productes específics de cada zona en una xarxa comuna per a la millora de la producció, innovació, i promoció des de la singularitat del Pirineu.

Pirineu, territori de coneixement

- Recuperació de varietats, nous cultius adaptats als canvis ambientals, a les demandes de mercat.
- Descentralització del treball de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries - IRTA.
- Implementació de punts descentralitzats de centres de recerca i investigació: xarxa d'instituts per a la millora i innovació dels productes locals, nous conreus, tèxtils, sector agroalimentari, etc.
- Centre de recerca sobre la indústria lletera.
- Projectes de formació específica segons mancances professionals del sector: cicles formatius o formacions homologables i accessibles segons necessitats locals. Per exemple en el sector càrnic cal formació en els petits escorxadors.
- Creació d'una oferta formativa pràctica per a l'ofici d'escorxadors. Es dona un exemple d'èxit d'un centre de formació transfronterer que ja existeix entre el Pirineu francès i el català. Les instal·lacions del centre de formació estan al costat francès, però hi ha col·laboració i aportació de coneixement de totes dues parts.
- Impuls i implementació d'una Escola de pastors.
- Impuls de la formació en noves tecnologies dins del sector primari.
- Impuls d'un projecte formatiu de transferència del coneixement de les activitats productives locals: aprenentatge com "l'aprenent". D'aquesta manera es poden promoure projectes de relleu generacional per als diversos oficis i activitats productives del territori, mitjançant la pedagogia, la sensibilització, i el forment de borses d'ofertes de treball segons demanda del territori i projectes de noves tipologies. Es poden treballar els vincles familiars, amb el públic visitant, i donar

opció a formes alternatives de treball que siguin atractives.

- Dinamització d'una xarxa d'espais de recerca i innovació del sector primari.
- Promoció del suport en xarxa de recerca i innovació amb empreses petites del territori.

4.5.2. GRAN TEMA CLAU Núm. 2: La gestió forestal sostenible, un motor econòmic real al Pirineu

Font: Propostes de tallers sectorials i capítol 3.2 de les actes dels tallers territorials de Tremp i Berga

SUGGERIMENTS PER A LA MILLORA D'AQUEST TEMA CLAU

- Dinamització i impuls de la gestió de la massa forestal com a economia de muntanya: ús energètic, construcció, biodiversitat.
- Gestió forestal sostenible dels boscos del Pirineu per tal que puguin esdevenir motor d'activitat econòmica, i alhora ser més resilients al canvi climàtic i a possibles fenòmens adversos (incendis, temporals, etc.).
- Implicació de tots els segments, ramaderia, pagesia, gestors forestals etc.
- Conservació de boscos madurs vells segons els criteris de gestió dels boscos.
- Recuperació de pastura de sòl segons els criteris adients de la tala.
- Ús de la biomassa.
- Sensibilització i educació ambiental sobre l'aprofitament i protecció dels boscos.
- Implicació de l'administració pública com a gestor principal, i promoció d'una gestió sostenible dels boscos pels agents privats particulars.
- Reforç de la flora autòctona per recuperar la biodiversitat de la zona. Per això cal fer una tala selectiva d'arbres no autòctons.
- Impuls d'un pla forestal per a la tala selectiva d'espècies no autòctones i replantació de les autòctones.
- Estudi de la propietat dels boscos i mecanismes per a la seva regeneració.

CONCRECIÓ EN POSSIBLES ACCIONS TRANSFORMADORES

Segell de qualitat de la fusta sostenible per a la construcció

- Creació de diferents empreses petites repartides pel territori per aprofitar aquesta fusta i fabricar cases sostenibles KM 0.
- Elaboració de fusta estructural, nous productes en fusta laminada, estructures de fusta.
- Impuls d'un segell de qualitat de la fusta pirinenca per a la fusta estructural, promovent-ne la inversió pública i privada per a la seva producció i comercialització.
- Implicació de professionals qualificats en l'ús de la fusta (per exemple, arquitectes).

El bosc com a espai lúdic d'aprenentatge i de salut

- Aprofitaments forestals, incorporant nous valors d'ús social (boscos terapèutics, el bosc com a espai lúdic, d'aprenentatge, salut...) més enllà de l'aprofitament de la fusta.
- Conservació de les masses forestals més antigues i especials pels seus valors, compensant els drets de tala de les propietats tant per la recerca com per a usos alternatius (boscos terapèutics, albirament d'ocells...).

Mancomunitats per a la comercialització dels productes de la gestió dels boscos

- Creació de mancomunitats per a la comercialització dels productes de la gestió dels boscos segons les zones del Pirineu.
- Millora de la gestió dels boscos per a la recuperació de biomassa; foment de les xarxes logístiques de distribució.
- Promoció de l'articulació de tot el procés integral per a l'aprofitament i cura dels boscos des de la gestió, el seu processament de la matèria primera i fins a la seva comercialització.
- Promoció de la indústria de la fusta sostenible, com a eix fonamental a l'hora de fer servir el bosc com a motor econòmic. Ha de ser una indústria innovadora, i que faci ús de la tecnologia i la innovació per optimitzar la gestió i ús de les matèries primes, per exemple per fomentar l'ús de la biomassa.
- Impuls d'una política específica de gestió de boscos per afavorir la cadena d'ús de la fusta.
- Consolidació de la cadena productiva completa de la fusta. S'ha d'actuar des de la regeneració de boscos per a tenir fusta de qualitat (no només fusta que creix ràpid i no és autòctona com el pi roig) i fins a la creació d'una indústria de transformació de la fusta innovadora i sostenible.
- Implementació d'ajuts pel què fa la innovació dels productes ramaders.

TEMES TRANSVERSALS

Desplegament d'una nova governança pirinenca genuïna i enfortida

- Promoció de l'associació entre propietaris forestals i ramaders.
- Articulació de la Llei de Muntanya amb la Llei d'urbanisme dels municipis del territori, pel què fa a la planificació i ús de sòl. Posant atenció a que la Llei de Muntanya mantingui el seu pes i autonomia normativa.
- Impuls d'un ens regulador, coordinador i integrador entre l'escala local dels municipis i l'escala global de la Generalitat i l'estat espanyol. No cal duplicar, es pot donar més competències a les Comarques i generar espais de trobada i coordinació.
- Creació d'espais de relació i intercanvi entre els centres de recerca, el nivells

administratius i el tercer sector.

- Creació d'espais de coordinació entre propietaris, institucions, particulars i comunals.
- Creació d'espais de coordinació entre serveis d'ocupació, empreses i institucions.
- L'administració pública, com a agent impulsor principal d'aquestes accions, a través d'una política pública de gestió dels boscos que impliqui a altres agents com són les institucions, la població i propietats i la gestió de terres comunals.
- Pel què fa al coneixement i la recerca de l'àmbit de la fusta, es diu que s'han d'articular les administracions de diferent nivell competencial, així com els centres de recerca i el tercer sector perquè ho impulsin.

Pirineu, territori de coneixement

- Impuls de programes d'innovació, recerca i coneixement per a la transformació de la indústria de la fusta.
- Enfortiment de les brigades forestals.
- Aprofitament del sector per promoure la formació relacionada i inserció laboral innovadora en matèries relacionades amb la gestió dels boscos.

4.5.3. GRAN TEMA CLAU Núm. 3: Habitatge per als pirinencs i les pirinenques

Font: Propostes de tallers sectorials i capítol 3.2 de les actes del taller territorial de Pont de Suert.

SUGGERIMENTS PER A LA MILLORA D'AQUEST TEMA CLAU

- Regulació de l'ús turístic, incentivant l'habitatge habitual versus segones residències, i ajudar a crear oferta donant ús a edificis buits.
- Regulació i penalització del mal ús de l'habitatge turístic.
- Projectes de millora dels equipaments i serveis propers a les promocions d'habitatge. Per atreure viure en els municipis del Pirineu, l'habitatge no és suficient.

CONCRECIÓ EN POSSIBLES ACCIONS TRANSFORMADORES

Creació d'una borsa pirinenca d'habitatge de lloguer assequible

- Impuls de fórmules per alliberar habitatges buits i posar-los a lloguer.
- Incentius als propietaris per fer lloguer a la gent del territori.
- Implementació d'incentius als propietaris de pisos buits en el territori (Assegurances, monetaris, IBI, etc.). Hi ha gent que té propietats, segones residències des de fa temps buida.
- Diagnòstic/inventari o actualització sobre l'estat dels habitatges buits a escala del Pirineu. Cal tenir en compte les diferents realitats administratives de cada

Ajuntament.

- Impuls o ampliació d'una borsa d'habitatge en coordinació amb tots els Ajuntaments.
- Impuls de campanyes de comunicació i informació sobre els mecanismes, incentius, garanties i oportunitats de lloguer i accés a l'habitatge. Hi ha cert desconeixement sobre aquestes oportunitats.
- Incentius fiscals, per exemple, reducció IBI per a aquelles persones que lloguin a població del territori.
- Aplicació de bonificacions i obligacions, fent-les complir al veïnat del poble, per tal de generar interès en rehabilitar i llogar, o en vendre habitatge.
- Informació sobre ajuts als i les veïnes, creant la figura de tècnic assessor en ajudes d'urbanisme.

Suport a la rehabilitació de cases destinades a 1a residència

- Rehabilitació i adquisició d'habitatges buits. Aprofitament de subvencions europees com la *Next generation*.
- Bonificacions per fer millores/obres en cases grans.
- Ajudar a crear oferta donant ús a edificis buits.
- Facilitats per a l'execució d'obres de rehabilitació o obra nova.
- Foment de la rehabilitació d'habitatges amb criteris de sostenibilitat, a preus assequibles i plantejant noves formes d'habitatge (cooperatives d'habitatge, compartir habitatge amb persones grans que viuen soles,...). Que hi hagi disponibilitat d'habitatge; que es fomenti l'aprofitament de fusta i energies renovables i, que es mantingui el patrimoni arquitectònic.
- Coordinació i implementació de criteris i mesures per fomentar les construccions sostenibles (bioclimàtiques i amb l'ús d'energies renovables) en les promocions d'habitatge.
- Adaptació dels ajuts a l'habitatge a la realitat i escala del Pirineu. El cost del material per a la construcció i rehabilitació d'habitatges és més car a causa dels costos de mobilitat i transport segons la zona. Calen ajuts adaptats als costos de les zones més allunyades.

Promoció d'habitatges amb models alternatius, per exemple un model cooperatiu

- Promoció de projectes d'habitatges cooperatius dins dels programes corresponents (rehabilitacions, construccions, etc.) Gent gran + joves; cooperatives d'habitatge, suport de l'Administració Pública en temes de lloguer. Fins i tot en masies en terreny rústic o edificis en desús als nuclis antics dels pobles.
- Promoció de *Colivings*, masoveries, espais per a la gent gran comunitaris.

TEMES TRANSVERSALS

Desplegament d'una nova governança pirinenca genuïna i enfortida

- Amb el lideratge de la Generalitat i el suport dels ajuntaments (i els consells comarcals).
- Establiment de sistemes de coordinació que articulin el coneixement, la informació i els procediments de les administracions locals cap a les administracions o espais supramunicipals i supracomarçals. De baix cap a dalt, del coneixement local a l'escala general.
- Implementació d'espais on integrar les agències immobiliàries com a agents claus pel desenvolupament i accés a l'habitatge.
- Inclusió de mecanismes legals per incidir en l'accés a l'habitatge en la nova Llei de Muntanya.
- Implicació dels 3 agents claus: Ajuntaments, Agència d'Habitatge i Generalitat de Catalunya.

4.5.4 GRAN TEMA CLAU Núm. 4: Pirineu territori de coneixement

Font: Propostes de tallers sectorials i capítol 3.2 de les actes dels tallers territorials de Tremp i Berga.

SUGGERIMENTS PER A LA MILLORA D'AQUEST TEMA CLAU

- Aprofitament de les finestres d'oportunitat local: conèixer el context educatiu de cada territori i potenciar el què ja funciona, oferint la possibilitat d'aprofitar la singularitat del Pirineu en les formacions dels diferents nivells educatius.
- Accions per fer atractiva i potenciar l'educació infantil en els mateixos territoris.
- Promoció de l'educació i coneixement al llarg de la vida mitjançant projectes educatius en aquest àmbit. Reforçar l'IDAPA (Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran). Que sigui l'ens promotor i que coordini els diferents actors que es desplegaran properament al territori. Dotar-lo de recursos per fer-ho possible.

POSSIBLES ACCIONS TRANSFORMADORES

Xarxa Pirinenca de centres de formació d'oficis (no només d'oficis) que apostin per la singularitat del Pirineu

- Impuls d'una xarxa entre centres i formacions que tinguin en compte la realitat del territori.
- Identificació de les disciplines amb futur professional al Pirineu i que puguin anar lligades amb les especificitats de la serralada.
- Promoció de graus relacionats amb l'economia del Pirineu. Per exemple, gestió forestal i grau veterinari.
- Identificació d'iniciatives similars (referents) i apropar-s'hi per col·laborar. Per exemple, la Universitat de Muntanya d'Itàlia.

Procés participatiu: Agenda Estratègica del Pirineu

Informe final de resultats

Desembre 2022

- Oferta de projectes de cicles formatius intercomarcals adaptats a les empreses i a les necessitats del territori: creació de noves línies educatives oficials per estudis centrats en temàtiques rurals i de muntanya.
- Promoció d'estades formatives al territori.
- Establiment d'estratègies educatives a partir de l'especialització territorial, segons les necessitats i singularitats dels territoris. Aplicar a diferents àmbits: Universitats, Medicina, CIFOS, cicles formatius, etc.
- Vincle entre programes formatius i els projectes d'habitatges o residències, que facilitin l'atracció d'estudiants.
- Enfortiment del valor del patrimoni local del Pirineu per integrar-lo a les ofertes educatives, i en la formació no reglada, dins del paradigma dels Pirineu com oportunitat de coneixement.

Creació de xarxes de "cothinking" i coworking

- Creació d'espais de "cothinking" i "coworking", tipus grups operatius del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural - DACC, connectant la realitat local amb les empreses i la universitat.
- Impuls d'una xarxa d'espais polivalents que permetin el teletreball, i l'estudi, i que facilitin la interrelació, la socialització i la conversa amb els cossos de professorat, investigació i alumnat, per afavorir les relacions de l'ecosistema.

Universitat del Pirineu

- Possibilitat d'ofertes universitàries *online*, amb complement de sessions presencials rotatives.
- Implementació de sistemes telemàtics per al desenvolupament de la formació.
- Una proposta concreta podria ser la implantació d'una universitat d'estudis d'Alta Muntanya i d'agricultura regenerativa.
- Descentralitzada i centrada en temàtiques de muntanya: treballant singularitats, necessitats. Descentralitzat: pensar en com podem distribuir aquesta universitat pel territori, per evitar lluites entre comarques
- Si això no es considera viable, es pot organitzar una xarxa per connectar les universitats existents amb la muntanya. Sobretot en disciplines que normalment no hi estan tan connectades: econòmiques, medicina, dret.
- Que tingui vinculats alguns centres de recerca com ara CTFC, CSIC a Jaca o Institut de Geografia Alpina a Grenoble.
- Connexió entre Universitat i centres de recerca del Pirineu dins del marc de l'especialització educativa segons les singularitats dels territoris.

TEMES TRANSVERSALS

Desplegament d'una nova governança pirinenca genuïna i enfortida

- Foment d'aliances per a propostes d'espais de *cothinking* i *coworking*: Generalitat, universitats i empreses.
- Finançament autonòmic i aportació de les universitats: cal posar els recursos

necessaris per a propostes com la d'espais de *cothinking* i *coworking*.

- Aliances necessàries per a noves línies educatives oficials per estudis centrats en temàtiques rurals i de muntanya: universitats catalanes i centres de recerca.
- Vincle amb el món empresarial i el professional per generar el retorn de talents i treballadores al Pirineu.
- Vincles les administracions locals i les empreses a les universitats públiques (per exemple la Universitat de Lleida - UDL).
- Aliances necessàries per noves línies educatives oficials, en estudis centrats en temàtiques rurals i de muntanya: universitats catalanes i centres de recerca.
- Promoció de taules de coordinació:: taula d'universitats, d'educació a llarg de la vida, etc.
- Creació d'un ens aglutinador que integri el projecte "Pirineu territori del coneixement".

4.5.5 GRAN TEMA CLAU Núm. 5: Mobilitat integrada i interconnectada

Font: Propostes de tallers sectorials i capítol 3.2 de les actes dels tallers territorials de Tremp, Puigcerdà i Berga.

SUGGERIMENTS PER A LA MILLORA D'AQUEST TEMA CLAU

- Impuls d'una xarxa pirinenca rural.
- Promoció de la connexió intercomarcal.
- Impuls de la línia de ferroviària fins a Berga.
- Impuls d'un transport públic (de caire urbà) aplicat al rural que sigui intercomarcal: tarifes, freqüències, etc.
- Millora de la xarxa actual de comunicació: infraestructura que connecti els pobles llunyans, promoció d'un servei de qualitat i fiable en les connexions, temps i informació.
- Implementació de fórmules de transport per integrar els pobles petits.
- Implementació d'aparcaments dissuasius o altres fórmules per treure pressió de cotxes als pobles petits.
- Implementació de serveis de mobilitat alternatius segons la singularitat del territori: estudi de la connexió dels nuclis petits, potenciar el transport a demanda.
- Noves tecnologies i noves maneres de gestió: integrar les noves tecnologies per millorar els sistemes de mobilitat, per exemple els cotxes sense conductor.
- Millora de línies de transport en la integració dels territoris.
- Debat sobre el transport escolar: cal revisar l'estat crític en què es troba.
- Optimització del transport per facilitar la mobilitat d'estudiants i la connexió dels centres formatius. De cara també a fer atractiva la formació al Pirineu.

POSSIBLES ACCIONS TRANSFORMADORES

Crear una “Autoritat de Transport Pirinenc” que promogui un sistema de gestió del transport públic integrat i sostenible arreu del Pirineu

- Inventari de la xarxa de transport actual.
- Integració tarifària en el transport públic del Pirineu, tal com s'ha fet amb l'àrea metropolitana de Barcelona. Integració tarifària compartida per totes les concessions de la mobilitat. Homogeneïtat de preus d'acord amb la distància recorreguda
- Sistema innovador, públic i sostenible, pensat per connectar de manera accessible les valls del Pirineu i fomentar sinergies i dinàmiques internes, no només cap als centres urbans. Sistema de transport subvencionat que assumeixi les “pèrdues”, i es pensi com una aposta territorial per facilitar les connexions entre les valls, amb una mirada projectada al futur.
- Treball conjunt de tots els agents de transport: escolar, adaptat, regular, etc. per tenir una visió conjunta de necessitats i recursos disponibles. Suport en l'adaptació del transport.
- Implementar software de gestió per el transport a demanda.
- Millora de les infraestructures, serveis i freqüències de transport públic, per carretera o tren, i amb preus integrats i descomptes per desplaçaments intra i intercomarcals habituals.
- Conversió progressiva dels autocars i autobusos de combustió a vehicles elèctrics o d'hidrogen, més sostenibles.
- Establiment d'una xarxa pública de punts de recàrrega de vehicles elèctrics (com s'ha fet amb el desplegament de fibra).
- Promoció de serveis de “llançadores” descentralitzats, en format arbre, cap a centres de transport propers, i integrats en la xarxa de transport públic.
- Campanyes de comunicació per potenciar l'ús del transport públic.
- Projecte per ampliar i articular el transport a demanda a escala Pirineu: fomentar i desenvolupar la xarxa de transport a demanda de manera que sigui fàcil d'usar i accessible (tipus taxi, minibus). Complementar amb una app de transport a demanda flexible. S'expliquen alguns projectes existents, per exemple a La Garrotxa, on es fan servir les noves tecnologies per facilitar i articular les sol·licituds del servei. Potenciar i optimitzar el transport a demanda entre els territoris del Pirineu. Millorar el sistema, l'abast, la tecnologia, etc.
- Potenciació i optimització del transport discrecional entre els territoris del Pirineu. Millorar el sistema, l'abast, la tecnologia, etc.
- Aprofitament i potenciació del transport del parc nacional per optimitzar el seu ús.
- Campanyes de difusió i informació sobre les modalitats del transport públic als territoris.
- Integració i millora del transport concessional.

Eix transversal ferroviari com a via de connexió entre les valls pirinenques

Idees relacionades:

- Avenç cap a la interconnexió de les dues línies ferroviàries que actualment hi ha al Pirineu, per oferir una comunicació transversal eficient i sostenible. Això hauria de permetre relligar aquest territori tan gran i segmentat per l'orografia.
- Impuls d'una línia regular transversal de bus.
- Projecte de l'eix transversal en dos tipus d'eixos: el ferroviari i el viari (fer estudi i identificar quin és el més adient): hi ha un tall entre valls, i encara que el túnel del Cadí talla aquesta lògica, cal desenvolupar la connexió transversal de manera eficient, amb túnels o altres solucions.
- Estudi de la possibilitat de fer un segon i tercer nivell d'eix transversal que connecti el Berguedà, el Solsonès, paral·lels a la C-25. Com una mena d'annex al transversal del Pirineu.

Xarxa de vies ciclables pels fons de valls, per afavorir la mobilitat lenta i sostenible entre els nuclis de població pirinencs

Idees relacionades:

- Creació de vies ciclables resseguint les valls i els grans cursos fluvials pirinencs: Noguera Pallaresa, Segre, etc.
- Definició de la xarxa de carrils-bici, segregada del trànsit rodat.
- Aprofitament de la nova xarxa per fomentar, també, activitats cicloturístiques vinculades a promoció del producte local i patrimoni cultural (per exemple iniciativa Tour de Lord).
- Implementació de pols d'intermodalitat (cotxe, bicicleta, bus, tren).

Connexió transfronterera

- Millora de la línia R3, pel què fa a rapidesa, comoditat, freqüència. Desdoblament de la via, adaptant-la a l'orografia del territori, tenint en compte les necessitats de manteniment. La R3 s'ha de connectar amb Andorra que és un territori clau en les relacions transfrontereres i amb el qual ja existeixen molts vincles.
- Projecte transfronterer amb Andorra: inversió i aliances amb l'estat espanyol, amb Andorra i França, i demanar fons europeus.
- Impuls d'una xarxa de vies verdes i blaves, afegint les vies transfrontereres.

TEMES TRANSVERSALS

Desplegament d'una nova governança pirinenca genuïna i enfortida

- Identificació i definició de les competències multinivell que intervenen en el desenvolupament de la mobilitat i connectivitat al Pirineu.
- Capacitat de decisió i gestió dels Consells Comarcals, segons les competències detectades, per a que puguin liderar la integració del Pirineu en els diferents

projectes transformadors.

- Participació dels Ajuntaments en xarxes internacionals, per tal d'intercanviar i adquirir coneixement i experiències anàlogues sobre intervencions en territoris similars.
- Debats amb voluntat política, per superar les dificultats competencials (Estat, comarques i municipis) i fer accions conjuntes.
- Mirada transfronterera en la coordinació i la gestió de les competències multinivell.
- Es requereix la coordinació entre el sector educatiu i el de mobilitat. Vincular les competències de la Generalitat - Ensenyament - Mobilitat.
- Adaptacions legislatives per fer viable canvis reals en la legislació i procediments administratius de mobilitat actuals, utilitzant part de la nova Llei de muntanya, .

4.5.6 GRAN TEMA CLAU Núm. 6: Pirineu connectat al món: cobertura a tot el territori

Font: Propostes de tallers sectorials i capítol 3.2 de les actes dels tallers territorials de Tremp i Puigcerdà.

SUGGERIMENTS PER A LA MILLORA D'AQUEST TEMA CLAU

- Implementació de diverses mesures tecnològiques que garanteixin la cobertura total d'Internet arreu del territori (alta muntanya, àrees ramaderes, pobles petits, etc.).
- Desplegament de tecnologies de connectivitat: fibra, telefonia mòbil.
- Equilibri entre mercat i servei públic.

POSSIBLES ACCIONS TRANSFORMADORES

Implementar la connectivitat digital a tot el Pirineu tant de fibra òptica com de 5G

- Estudi de viabilitat de la instal·lació de la connectivitat digital i estratègia per al desplegament.
- Interconnexió entre cooperatives de serveis locals per afavorir la seva integració i connectivitat.
- Desplegament de la cobertura de telefonia mòbil al màxim de nuclis i espais naturals protegits.
- Fibra òptica en cases aïllades, granges, etc.
- Impuls d'empreses locals que ofereixin serveis de connexió.
- Desplegament de les franges de freqüència de connexió (FN FR) per a l'àmbit públic segons les necessitats del territori.
- Connectivitat per satèl·lit.

Projecte per combatre la bretxa digital

- Sense accions concretes proposades.

TEMES TRANSVERSALS

Desplegament d'una nova governança pirinenca genuïna i enfortida

- Cal voluntat i valentia política.
- Espais de coordinació entre l'administració i les empreses.
- Agents: Unió europea, Estat espanyol, Generalitat, operadors.
- Col·laboració público-privada + finançament europeu.
- Ajuts europeus i de Next generation.

4.5.7 GRAN TEMA CLAU Núm. 7: Impuls del servei a les persones

Font: Propostes de tallers sectorials i capítol 3.2 de les actes dels tallers territorials de Pont de Suert, Puigcerdà i Berga.

SUGGERIMENTS PER A LA MILLORA D'AQUEST TEMA CLAU

- Reforç dels projectes d'atenció a persones en risc d'exclusió social.
- Reforç dels serveis d'atenció a la salut per a la gent gran, amb especial incidència en augmentar el personal especialitzat.
- Implementació d'estratègies i fórmules per a que l'atenció primària sigui de proximitat i arribi a tots els pobles.
- Implementació de mesures de beneficis i estímuls a les empreses locals per promoure el treball per a la gent jove.
- Foment de l'arrelament dels i les joves mitjançant projectes transversals: oportunitats laborals, accés a l'habitatge, ofertes culturals i d'esport, i oportunitats de formació de qualitat, i lleure.
- Definició de projectes d'impacte social adaptat a l'escala del Pirineu, per a la contextualització territorial i sectorial. Cada territori té una diversitat de context segons les seves delimitacions geogràfiques i polítiques i el sector a tractar, que fa més complicada la formulació d'un projecte transformador.
- Inversió en el reforçament de la comunicació aèria mitjançant l'ampliació dels heliports per a l'atenció d'emergència i arribar als pobles més allunyats.
- Informació i difusió dels espais de participació i atenció per a la gent jove, LGTBI, gent gran, etc. promoguts pels Ajuntaments.
- Adaptació de noves fórmules per descentralitzar els serveis de salut. Cal treballar des de l'articulació de serveis, protocols, itinerància, xarxes, per pal·liar la manca d'especialistes en les comarques.
- Adaptació dels models d'atenció a la gent gran a les característiques i singularitat del territori.
- Enfocament de qualitat de vida integral de la gent gran: habitatges tutelats, centres

de dia, nous models de residències centrats en les persones, professionalització de les cures, serveis a domicili, i serveis compartits, per generar la integració de la gent gran a una xarxa d'acompanyament.

POSSIBLES ACCIONS TRANSFORMADORES

Projecte d'acompanyament integral i descentralitzat a la gent gran "Cada poble un bar-botiga"

- Impuls d'un espai multifuncional que integri el bar del poble amb un espai d'atenció de serveis bàsics, botiga, cures, socialització i trobada per a la gent gran i la resta de la població. Que els ajuntaments a escala del Pirineu puguin coordinar i articular una xarxa d'aquests tipus d'espai, un per poble. Podria acompanyar-se d'una dinamització comunitària per facilitar la seva difusió i funcionament, i serveis de salut i d'atenció itinerants.
- Implementació d'una xarxa de centres especialitzats en la gent gran, dels tipus centres de dia, posant la persona en el centre d'atenció.
- Promoció d'iniciatives empresarials privades i públiques que uneixin els diferents serveis: àpats, xarxa comunitària, cures per a la gent gran.
- Foment de captació i atracció de professionals de la salut i atenció a la gent gran.
- Estudi per diferenciar els tipus de tractament mèdic, i adaptació de llur accessibilitat segons les condicions del territori i capacitat dels serveis.
- Establiment de protocols per fer el seguiment de salut de manera més eficient, considerant les característiques del Pirineu.
- Campanyes de comunicació i informació sobre les possibilitats per accedir als serveis de salut a tot el territori.
- Elaboració d'una cartera de serveis que es puguin mancomunar entre valls.

Xarxa de petites comunitats integrals de gent gran autònoma al Pirineu

- Atenció de proximitat i integral amb personal sanitari i agents comunitaris itinerants per acompanyar la cura i la integració de la gent gran en aquestes comunitats arrelades al territori. Es planteja aquesta xarxa a escala de tot el Pirineu.
- Projectes de serveis de salut i d'atenció itinerants: apropar els serveis de salut i atenció a la gent gran als nuclis petits i les zones de masies. Implementació de xarxes de serveis alternatius com l'atenció domiciliària per a la gent gran.
- Promoció del retorn als pobles de la gent gran, millorant els serveis, les condicions de vida, l'atenció de salut, l'accessibilitat i mobilitat, la integració social i les bones condicions del poble, etc.

TEMES TRANSVERSALS

Desplegament d'una nova governança pirinenca genuïna i enfortida

- Més competències i pressuposts als Consells Comarcals.
- Organització de jornades virtuals i trobades entre comarques, periòdicament, per tractar temes claus pel desenvolupament dels Pirineu.
- Reforç de la relació entre l'Agenda 2030 i el projecte *Leader*.
- Compromís real per articular l'escala local amb la global dels Pirineu pel què fa a la gestió, la coordinació i les competències administratives.

Pirineu, territori de coneixement

- Formació de les persones que treballen amb la gent gran, dins d'aquest model d'atenció integral.

Habitatge

- Implementació de projectes d'habitatge cooperatiu per a la gent gran que pugui afavorir la seva autonomia.
- Implementació de projectes intergeneracionals d'habitatge: promoció de pisos tutelats per a la gent gran vinculats a una xarxa de voluntariat jove, afavorint vincles intergeneracionals.

Mobilitat integrada i interconnectada

- Ampliació i reforç de la mobilitat a demanda a escala del Pirineu, per afavorir la connectivitat amb els nuclis urbans. Establiment de xarxes entre tot el sistema, innovació amb noves tecnologies, millora de la comunicació i informació, etc.
- Millora de la mobilitat accessible per a la gent gran, afavorint la seva interacció i autonomia en les activitats quotidianes. Per exemple el transport a demanda.
- Millora i implementació d'idees creatives per tal d'adaptar la mobilitat al territori, afavorint l'autonomia i integració de les persones grans.

4.5.8 GRAN TEMA CLAU Núm. 8: Un model turístic sostenible, integral i regeneratiu

Font: Propostes de tallers sectorials i capítol 3.2 de les actes dels tallers territorials de Puigcerdà i Berga.

SUGGERIMENTS PER A LA MILLORA D'AQUEST TEMA CLAU

- Estudi dels límits de càrrega del turisme en el territori.
- Regulació amb càrregues fiscals als habitatges turístics, per així equilibrar l'impacte del turisme en el territori.
- Adequació de la taxa turística per equilibrar l'impacte del turisme en el territori.
- Implementació de mesures per a la protecció de la biodiversitat contra la pressió turística.

Procés participatiu: Agenda Estratègica del Pirineu

Informe final de resultats

Desembre 2022

- Promoció d'un model transversal i regeneratiu.
- Impuls d'un turisme desestacionalitzat.
- Promoció d'iniciatives de serveis i experiències ofertes per empreses i persones locals del territori.

POSSIBLES ACCIONS TRANSFORMADORES

Vincular la marca del Pirineu a altres àmbits més enllà del turisme

- Promoció d'un turisme sostenible i regeneratiu que inclogui natura, cultura, i gastronomia, posant al centre la marca pròpia del Pirineu i els productes KM 0.
- Campanyes de promoció de la marca, a nivells local, nacional i internacional.
- Creació d'una agència de promoció turística conjunta del Pirineu amb una estructura ben vertebrada.
- Integració de la singularitat del Pirineu pel què fa al sector agroalimentari (productes, cadena productiva, gastronomia, etc.) en el nou model turístic i de marca.
- Promoció de l'economia, model d'economia circular, turisme de salut, territori ciclable, etc., equilibrant i evitant la massificació.
- Impuls a experiències que fomentin un turisme transversal que es pugui gaudir tot l'any.
- Posta en valor del producte local i les tradicions. També per a la població visitant.
- Promoció del Pirineu com a destí de congressos empresarials: infraestructures i promoció de trobades a petita escala.

El Pirineu, destinació referent en (eco)turisme d'observació de fauna salvatge

- Desenvolupament d'un projecte que potencii el recurs de fauna salvatge a nivell Pirineu i pre-Pirineu, per tal de generar activitat desestacionalitzada en tot l'àmbit territorial. Ajudaria a incrementar l'ocupació dels allotjaments, crear llocs de treball de guiatge i acompanyament i es podria fer retorn amb activitats mediambientals.
- Recurs de caça i recurs d'observació d'espècies (relacionar-ho amb una indústria agroalimentària de la caça).

Potenciar la xarxa de museus a escala de tots el Pirineu

- Sense accions concretes proposades.

TEMES TRANSVERSALS

Desplegament d'una nova governança pirinenca genuïna i enfortida

- Creació d'una agència de promoció turística conjunta del Pirineu, en coordinació entre Diputacions, Consells Comarcals, Generalitat de Catalunya, Ajuntaments, sector privat, Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC).
- Descentralització i creació d'oficines comarcals amb criteris unificats del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural - DACC.

4.5.9 GRAN TEMA CLAU Núm. 9: El Pirineu, un gran pavelló a cel obert: xarxa descentralitzada de centres i espais d'alt rendiment esportiu

Font: Propostes de tallers sectorials i capítol 3.2 de l'acta del taller territorial de Berga.

SUGGERIMENTS PER A LA MILLORA D'AQUEST TEMA CLAU

- Regulació de l'accés als espais naturals per aconseguir la seva sostenibilitat i conservació: una idea que es destaca com a molt important i sobre la qual hi ha consens de grup.

POSSIBLES ACCIONS TRANSFORMADORES

"Estació d'Esquí i Muntanya Rasos de Peguera - EEMRP" com a projecte tractor a la comarca del Berguedà

- Proposta feta per a l'empresa Rasos de Peguera, S.A. compartit amb el grup. L'empresa considera que aquest projecte compleix amb tots els criteris plantejats per ser un projecte transformador. S'ha de fer una coordinació per desestacionalitzar les estacions d'esquí i muntanya i generar ús durant tot l'any.

4.5.10 Promoció empresarial i industrial - GRAN TEMA CLAU Núm. 10

Font: Propostes de tallers sectorials i capítol 3.2 de l'acta del taller territorial de Berga.

POSSIBLES ACCIONS TRANSFORMADORES

Support a la petita empresa del sector primari

- Estratègies per enfortir la comercialització i distribució de productes locals (Conreus *market*) i articular-los amb les productores per potenciar la cadena productiva del sector primari.
- Inversió en un procés de transició cap a una nova pagesia:
 - Promoció del producte local.
 - Innovar sobre aquest producte.
 - Articular i promoure les xarxes.
 - Completar el cicle de producció local per ser competitiu; i aprofitament de subproductes (per exemple el cas de la llana, que per a la seva neteja requereix productes i processos en altres zones del país).
- Cerca i promoció de més ajuts i finançament, i suport a la gestió administrativa, per a la creació de petits i micro negocis (ajuts a l'emprenedoria). És important donar suport a aquesta escala d'empresa.
- Foment dels ajuts en les contractacions, per afavorir el relleu generacional en el sector primari.
- Impuls de normes subsidiàries municipals que protegeixin les activitats agromaderes.
- Minoració de la burocràcia per oferir productes al mercat.
- Suport a empreses de productes ecològics, ja que aquestes no tenen la capacitat i

objectiu extensiu dels conreus.

- Si es vol fixar i atreure capital humà i talent, aquest es canalitza mitjançant empreses locals, generalment microempreses o persones autònomes que haurien de patir una discriminació positiva en la contractació per part de l'administració local. Tanmateix, per gaudir d'aquesta discriminació positiva, aquestes microempreses haurien de demostrar que contracten aquest capital i talent humà que hi viu o s'hi estableix.

4.5.11 - GRAN TEMA CLAU Núm. 11: El Pirineu, nou pol d'atracció cultural per a la creació

Font: Propostes sorgides dels tallers sectorials.

SUGGERIMENTS PER A LA MILLORA D'AQUEST TEMA CLAU

- Pirineu, espai d'atracció d'artistes, per fomentar la cultura.
- Impuls d'una xarxa d'espais de creació artística i de residències per a artistes.
- Museus pirinencs, viables i generadors de cultura, a més de divulgadors.
- Programa de suport a la literatura pirinenca (cases editorials, llibreries, escriptors i escriptores, etc.): tipus creació, difusió, distribució.

Sense accions concretes proposades.

4.5.12 GRAN TEMA CLAU Núm. 12: Impuls de l'eficiència energètica i reciclatge, aprofitant els recursos locals

Font: Propostes sorgides dels tallers sectorials i capítol 3.2 de l'acta del taller territorial de Berga.

SUGGERIMENTS PER A LA MILLORA D'AQUEST TEMA CLAU

- Reducció de la dependència energètica.
- Pirineu, model generador d'energia calorífica amb biomassa i sense ús de combustibles fòssils.
- Promoció de comunitats energètiques municipals integrant el veïnat, xarxes de calor, d'electricitat, etc.
- Facilitats per a la instal·lació de camps solars en zones de muntanya on hi ha terres ermes, desbloquejant l'accés a les línies d'alta tensió. Augmentar el radi d'actuació per la instal·lació de les plaques solars.
- Ajut a les persones a tenir accés a les ajudes *Next Generation* per a rehabilitació energètica, i incentivar una construcció sostenible i ecològica que restauri el patrimoni de forma respectuosa, sense malmetre i pensant en l'entorn i la població que en fa ús.
- Digitalització i descarbonització dels serveis de transport. Optimitzar el transport escolar, per a persones mobilitat reduïda, etc.

POSSIBLES ACCIONS TRANSFORMADORES

Impulsar comunitats energètiques locals al Pirineu que aprofitin els recursos energètics propis (biomassa, energia solar, energia hidroelèctrica, etc.)

- Consultoria tècnica per a la gestió dels recursos energètics- Xarxes logístiques de distribució - comunitats energètiques, etc.
- Foment de les cooperatives energètiques per millorar l'autoconsum energètic.

Impulsar un projecte d'aprofitament de la biomassa per afrontar la pobresa energètica

- Enfortiment i articulació a escala del Pirineu, de recollida de residus de la tala (que fan els ajuntaments) per l'ús de la gent local que necessita aquest combustible.
- Creació d'un espai amb les comunitats de biomassa, que es pugui destinar a la recollida de residus de tala per a les famílies que necessiten aquesta font d'energia.

Entrem en (bio)matèria

- Partenariats públic-privats, per al desenvolupament d'indústries vinculades a nous biomaterials, a partir de matèria provinent de l'agricultura i la silvicultura.
- Increment de la competitivitat de les empreses locals, donant valor al producte del territori. Exemples: fibres tèxtils a partir de fusta, biocombustibles amb subproductes agrícoles, etc.

4.5.13 GRAN TEMA CLAU Núm. 13: Reserva de la Biosfera Transfronterera del Parc Pirinenc de les Tres Nacions

Font: Propostes sorgides dels tallers sectorials.

SUGGERIMENTS PER A LA MILLORA D'AQUEST TEMA CLAU

- Enfortiment del conveni entre el Parc Natural Alt Pirineu, el Parc Natural de les Valls del Comapedrosa, el Parc Natural de Sorteny, i el Parc Natural Regional de Pyrénées Ariégeoises.
- Impuls de la candidatura a l'UNESCO, juntament amb Andorra i Arieja (França), de la figura de Reserva Biosfera Transfronterera, que permeti aplicar els objectius ODS de forma participativa en un territori singular.

Sense accions concretes proposades.

5. CONCLUSIONS

Sobre el procés

1. En aquest procés participatiu s'han definit i validat, en un treball conjunt de representants del territori (administració, espais acadèmics i entitats de la societat civil), 13 grans àmbits temàtics i accions sobre les quals es volen orientar els futurs projectes per a la transformació del Pirineu. Aquesta informació representa una base legítima de continguts estratègics resultants de la participació.

En aquest punt acaba aquest procés participatiu, i en endavant es suggereixen i recomanen noves fases de revisió, formulació i concreció dels projectes per part d'agents del territori amb especialitat en cadascun del temes, com també dels cossos tècnics de les diferents àrees de govern relacionades.

2. De les dades de participació que es presenten, resulta una participació de 126 representants del territori. Per part de l'administració pública han participat agents repartits en 8 comarques (7 de les quals representades per membres dels Consells Comarcals). Pel què fa a entitats de la societat civil i acadèmiques, han participat representants de 6 comarques. En total, es desprèn que el 60% del total de les comarques del Pirineu han participat d'una o altra forma en algunes de les sessions d'aquest procés.

Sobre el contingut

3. En relació a la prioritització de temes, en destaca el sector primari innovador 4.0 i la gestió forestal sostenible. Es proposen des d'un enfocament sostenible, des de l'eficiència i coordinació de la cadena productiva, i des de la innovació i la promoció envers els mercats extern i intern. Es proposa, alhora, vincular aquests sectors amb les noves tecnologies, amb la recerca i el coneixement, amb les indústries innovadores, amb el turisme i amb la marca Pirineu. Finalment, també s'espera que, a través d'aquests sectors, es posi en valor i es potenciï la singularitat del territori.
4. A partir dels debats en els tallers territorials i a partir de la informació recollida, es fan paleses com a qüestions prèvies, transversals i necessàries per a l'èxit de qualsevol altre projecte transformador a implementar en el territori, els següents temes claus: la mobilitat integrada i interconnectada, i el Pirineu com a territori de coneixement i connectat al món (cobertura integral). Aquests temes han de ser presents i complementaris en la formulació dels altres projectes transformadors.
5. El tema clau de l'habitatge per a la població del Pirineu té un caràcter fonamental en el desenvolupament dels altres àmbits de treball. Per exemple en l'impuls del

servei a les persones es proposen habitatges cooperatius i pisos tutelats per a la gent gran; en el sector primari innovador 4.0 i la promoció empresarial local, es considera que es requereixen promocions d'habitatge i bones condicions per fer atractiu l'arrelament i treball en el Pirineu; en la promoció del Pirineu com a territori de coneixement es proposa la promoció d'habitatges i bons serveis pels estudiants, etc.

Així doncs, la promoció de l'accés a l'habitatge de lloguer amb fórmules innovadores, els ajuts a la rehabilitació sostenible, i la consolidació de serveis entorn a l'habitatge, es consideren elements claus per afavorir l'arrelament i la retenció del talent.

6. En les propostes que es refereixen a l'impuls al servei de les persones, i més específicament a les persones grans, es percep com una oportunitat el poder aprofitar la singularitat del territori per plantejar propostes creatives i innovadores que promoguin un servei de proximitat que afavoreixi l'autonomia, la integració en xarxes de cura, i la vida en comunitat d'aquestes persones.

Un bon exemple és el projecte proposat "Cada poble, un bar-botiga", referit a promoure en cada poble, i aprofitant l'activitat local existent, una xarxa d'espais de socialització, atenció sanitària, de cures, lleure, etc. O la promoció de comunitats de gent gran gaudint d'una atenció integral i itinerant.

En aquesta línia, es fa esment a que qualsevol projecte que abordi aquest àmbit de desenvolupament requereix prèviament un tracte a temes transversals tals com la mobilitat, la formació i l'accés a l'habitatge.

7. També té un potencial de projecte transformador, pel seu caràcter transversal, l'acció referida a potenciar la ja existent marca Pirineu i vincular-la amb altres sectors que aportin identitat i singularitat del territori com són el sector primari, gastronòmic i forestal.

En aquesta línia, la promoció d'un model turístic sostenible, integral i regeneratiu, i d'un sector primari innovador 4.0 i una gestió forestal sostenible, han sortit com a proposta en els tallers territorials de Tremp, Puigcerdà i Berga, alhora que ha sortit en paral·lel en diversos temes claus o projectes transformadors més grans.

8. En totes les aportacions referides a la governança, aquesta es presenta com un repte transversal a tots els altres projectes transformadors.

Es poden subratllar 5 punts claus al respecte: primer, la necessitat de promoure xarxes que interrelacionin els diferents actors, associacions, cadenes productives i administracions; segon, la necessitat d'un ens intermedi, capaç de connectar l'escala local amb l'escala global del Pirineu o dotar de més competències tècniques, administratives i de recursos als Consells Comarcals; tercer, la creació d'una Assemblea Ciutadana i Comunitària del Pirineu oberta a tothom; quart, enfortir i descentralitzar l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt

Pirineu i Aran – IDAPA-; i cinquè, aprofitar la renovació de la Llei de Muntanya, per crear o millorar les estructures de governança.

9. A partir d'aquest exercici deliberatiu i de prioritització amb els i les agents participants de l'administració i la societat civil, s'han volgut acotar i concretar aquells temes més crítics (d'entre el llistat de grans àmbits o propostes de projectes transformadors).

Convé destacar dues qüestions: en primer lloc, que els grans temes que s'han treballat tenen nivells diferents de concreció i definició, i que llur valor radica en ser una base legítima sobre la qual continuar treballant i precisant amb els *stakeholders* amb coneixement de cada temàtica i tècnics vinculats al procés. En segon, que la prioritització dels grans temes no és exclouent dels altres projectes referits a àmbits esportius, culturals i empresarials. El què el procés pretén remarcar és, a partir de la veu de la ciutadania i l'administració local, per a quins àmbits convindria començar a intervenir amb l'objectiu de treballar estratègicament i eficaç, cap a un desenvolupament sostenible i innovador a escala pirinenca.

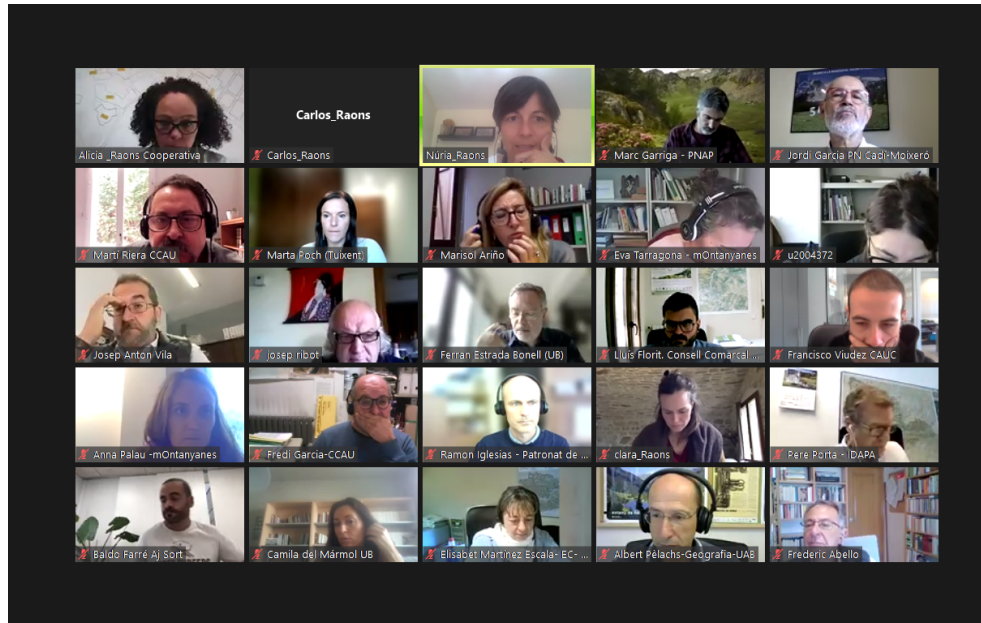
Així, aquest procés de participació representa només el primer pas en el procés de consolidació d'una estratègia i d'un pla operatiu de l'Agenda Estratègica del Pirineu.

Procés participatiu: Agenda Estratègica del Pirineu

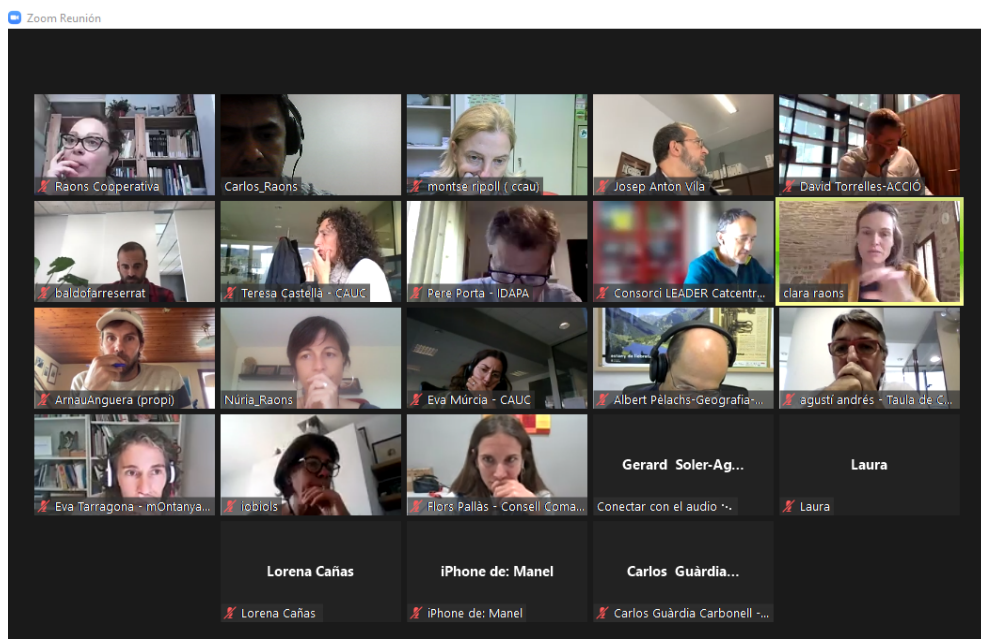
Informe final de resultats

Desembre 2022

6. IMATGES DEL PROCÉS

Taller sectorial virtual 1: Medi ambient i sostenibilitat

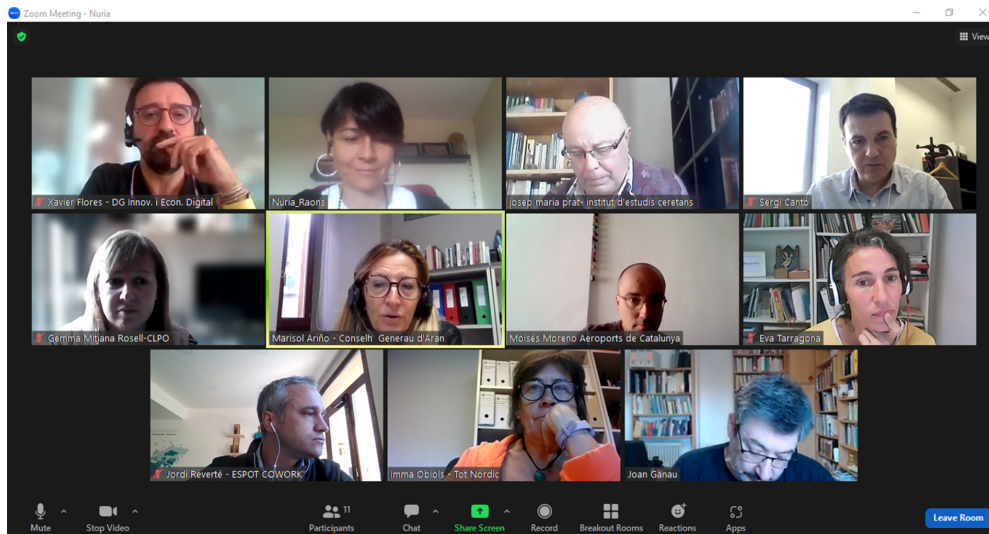

Taller sectorial virtual 2: Desenvolupament econòmic

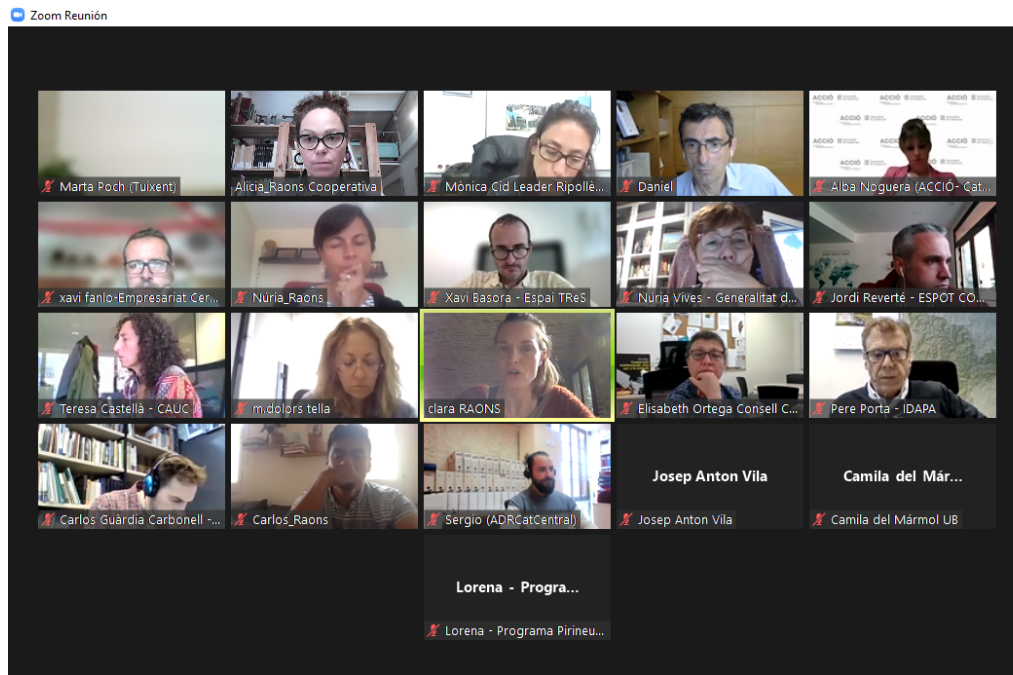
Procés participatiu: Agenda Estratègica del Pirineu

Informe final de resultats

Desembre 2022

Taller sectorial virtual 3: Mobilitat i connectivitat

Taller sectorial virtual 4: Governança

Procés participatiu: Agenda Estratègica del Pirineu

Informe final de resultats

Desembre 2022

Taller territorial presencial 1: Pont de Suert

Taller territorial presencial 2: Tremp

Procés participatiu: Agenda Estratègica del Pirineu

Informe final de resultats

Desembre 2022

Taller territorial presencial 3: Puigcerdà

Taller territorial presencial 4: Berga

7. ANNEXOS

1. Acta taller sectorial 1: Sostenibilitat i medi ambient _ [link](#)
2. Acta taller sectorial 2: Desenvolupament econòmic i innovació _ [link](#)
3. Acta taller sectorial 3: Mobilitat i connectivitat _ [link](#)
4. Acta taller sectorial 4: Persones i Governança _ [link](#)
5. Acta taller territorial 1: Municipi de Pont de Suert _ [link](#)
6. Acta taller territorial 2: Municipi de Tremp _ [link](#)
7. Acta taller territorial 3: Municipi de Puigcerdà _ [link](#)
8. Acta taller territorial 4: Municipi de Berga _ [link](#)